

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

VOL. LX

Sausis — January 8, 1975

Nr. 2

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

ŽVALGYBOS DILEMA

Skandalas dėl CIA veiklos krašto viduje

1947 metais, prezidentaujant H. S. Trumanui, visos atskirų įstaigų (kariuomenės, laivyno, aviacijos, Valsybės Departamento) žvalgybinės organizacijos buvo sujungtos į vieną didžią instituciją — CIA (Central Intelligence Agency). Oficialiai jos veikla turėjo būti užsienis, kur, renkant reikalingas JAV saugumui informacijas iš principo nebuvo skaitomasi su užsienio valstybių įstatymais, kurie, savaime aišku, tokią veiklą draudė. Praktiškai tačiau nė viena žvalgybos organizacija negali apsieiti be savos kontražvalgybos skyriaus. Ji ne gali visu 100% pasitikėti savo agentais, jų tarpe gali atsirasti prieš infiltruotų, kurie eventualiai gali pateikti klaidinančias informacijas ir privesti prie atsivėsusių agentų išaiškinimo. Savaime aišku, kad kontražvalgybos veikla negali apsiriboti vien užsieniu, ji turi veikti ir namuose. Todėl nors steigiamajam įstatyme — National Security Act — įsakmiai nustatyta, kad CIA veikla yra užsienis, kartu yra nuostatas, kad CIA gali atlikti "kitas funkcijas ir pareigas" valstybės saugumo tarybai pavedus. Formaliai vidaus saugumu rūpinasi FBI ir atskirų valstijų bei miestų policija. Tos institucijos turėtų, reikalui sant, bendrauti su CIA. Vėl praktiškai žiūrint, galima suprasti, kad čia tokio bendravimo gali būti, nes negali pilnai pasitikėti.

Už tat jau 1947 metais diskutuojant National Security Act, kuris įsteigė CIA, buvo bijoma, kad ji kada nors bus valdančio prezidento panaudojama politiniams reikalams, kaip jo privatus 'Gestapo'. Ir iš tikro buvo didelė pagunda panaudoti CIA kaip politinę policiją, nes ne tik jos veikla, bet ir vidaus tvarką nustatą statutai yra laikomi paslaptimi.

Už įsilaužimą į demokratų partijos vyr. būstinę Watergate rūmuose, nubautas buvęs CIA agentas E. Howard Hunt Jr. pasikalbėjime su N.Y. Times repor-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

teriu Seymour M. Hersh teigia, kad jam, dirbant CIA Domestic Operation Division buvę įsakytą rinkti informacijas Goldwaterio vyr. būstinėje, kurias jis turėjęs perduoti Baltųjų Rūmų pareigūnui Chester L. Cooper. Tai buvo 1964 metais ir prezidentu buvo Johnsonas, kuris asmeniškai tai įsakė. Hunt buvęs palankus Goldwateriui, tačiau įsakymą išpildęs. Dabar jis stebisi, kodėl jis buvo nubautas už tokią pat veiklą prezidentaujant Nixonui. (Čia reikia pastebėti, kad yra šio toks, bent juridinis, skirtumas. Johnsonui dirbdamas Hunt buvo dar CIA pareigūnas, Nixonui tarnaudamas jis buvo privatus komiteto prezidento perrinkimui pareigūnas ir buvo nubautas už įsilaužimą.) Jo iki šiol nesusektas nusikaltimas Johnsono administracijos metu buvo tik toks, kad užsiėmė veikla, kuri CIA buvo neleidžiama. Visa tai, žinoma, tėra tik techniškos

smulkmenos. Faktas yra toks, kad CIA iš tikro buvo panaudota politinės policijos reikalams ne tik Nixono administracijos, bet taip pat Kennedy bei Johnsono administracijų.

Tai išplaukė ne tik iš valdančių noro pasinaudoti ja savo naudai, bet ir iš paties gyvenimo reikalavimų. Iš tikro sunku buvo nusikratyti įspūdžio, kad Johnsono administracijos metu kilę neramumai nebuvo spontaniški, bet eventualiai užsienio agentų sukurtyti. Už tat nenuostabu, kad ir CIA buvo įtraukta į tyrinėjimo darbą, nors tai ir nebuvo jos tiesioginė sritis. Buvę sekami net trys kongreso atstovai ir Aukščiausiojo Teismo teisėjas Douglas. Tai paaiškėjo tik dabar iš pačių buvusių ar esamų CIA pareigūnų tarpo, kas skandalo nesumažina.

Šiuo reikalu bus nemažai ginčijamasi. CIA būklės tai nepalengvins, nes kaip sau nesuksi galvos, negali turėti žvalgybos be kontražvalgybos.

IŠ LEFORTO Į VILNIŲ

RIMAS DAIGŪNAS

Lefortovo kalėjimas yra Maskvoje. Tai šurpus, kalėjimas ir režimas ten griežtas. Kada Lubiankos kalėjimo tardomas suimtas nepatenkina tardytojo intereso, čekistas išpėja: "Imsimė į Lefortovą!". Mat, Lefortovo kalėjimo tardymo 'metodai' atidaro ir labiausiai nekalbias, atkaklias burnas.

Įtardami, kad biologas mokslininkas Sergėjus Kovalevas turįs ryšį su "Lietuvių katalikų bažnyčios kronikos" vertimais rusų kalbon, čekistai suėmė mokslininką ir įmetė jį tiesiog į Lefortovą. Įkalinimo vieta rodo čekistų norą gauti kuo daugiau duomenų iš tardo mojo imtinio.

Žinia apie areštą pasiekė laisvajį pasaulį per Tel Avivą. Sergėjus Kovalevas yra

žinomas disidentas, buvęs artu suėjus su A. Sacharovu, dalyvavęs "Tarptautinės Amnestijos" draugijoje. Dabar A. Sacharovas apeliavo į "Tarptautinę asmens teisių saugojimo lygą", prašydamas pasirūpinti S. Kovalevo likimu.

Netrukus pasaulį pasiekė nauja staigmena: S. Kovalevas, pirmosioms tardymo atakoms praėjus, buvo nusikraidintas į Vilnių. Taip paaiškino jo žmonai, kuri atnešė į Lefortovo kalėjimą šiltą aprangą savo vyrui.

Neseniai laisvoji lietuvių spauda rūpestingai rašė apie gepeustų bruzdėjimą Lietuvoje. Buvo daug kratų, areštų, tardymų. Buvo ir būdingas tu įvykių supuolimas su Sergėjaus Kovalevo tardymo dienomis Lefortovo kalėjime. Visi gerai atsimena žinomo rusų disidentų Jakiro areštą ir jo sensacingus prisipažinimus per tardymus. Tenka galvoti, kad tokie pat tardymo 'metodai' buvo taikomi ir biologui S. Kovalevui. Įdomu, kad tardytojų aparatui parūpo savo imtinį nugabenti Vilniun. Matyti, akistatą su itariamaisiais tardytojams patogiau pravesti Vilniuje. Maskvoje tai būtų užsienio spaudos korespondentų pastebėta. Norėta dalyką sutvarkyti patyliukais, slap- tai. Tai nepavyko. Žinia pasiekė pasaulį ir stebima. Vilnius nėra dar sovietinio kalėjimo požemis. Režimui nenorint, pagrindinis lietuvių leidinys tapo žinomas pasauliui, kaip žinomi rusų samizdatinės kronikos. Tuo tarpu dabar galima nuspėti, kad Sergėjus Kovalevas kaltinamas nelegalaus leidinio platinimu.

Kaip bebūtų, šis tardymo metymas iš Lefortovo į Vilnių rodo, kad tardymo aparatas ruošiasi bylą išpūsti, sukurti (kaip visad Sovietuose) stambų, kolektyvinį nusikalstamojo darbo povaidį. Visa tai norint atsiekti sunkesniųjų bausmių. Tenka prisiminti, kad ei-

Prelatui dr. Ladui Tulabai, šv. Kazimiero kolegijos Romoje rektoriui ir šv. Tėvo protonotariui, praeitais metais lankantis Clevelande, gruodžio 16 d. priėmė Clevelando meras Ralph J. Perk ir atžymėjimo ženklą įteikė jam Clevelando miesto raktą. Nuotraukoje iš kairės: prel. dr. L. Tulaba, meras Ralph J. Perk ir miesto viešųjų įmonių direktorius Raimundas Kudukis.

KALĖDINĖ DOVANA TAUTINĖMS GRUPĖMS

Prieš mėnesį laiko JAV LB Krašto Valdyba buvo palaidojus visas viltis kiek tai liečia fondų gavimą Etninių Studijų įstatymui 1975 metais finansuoti. Po vienerių metų ir 2.3 milijonų dolerių išlaidų šiai programai vykdyti, JAV Švietimo įstaiga, dėl nežinomų priežasčių, atsisakiusi paskirti sumą 1975 metams. Jai neprašant, JAV Biudžeto įstaiga taip pat nemačiusi reikalo pradėtą programą finansuoti. Reikalas užsibaigęs keliems JAV Kongreso nariams 'Congressional Record' apgailėstaujant etninių studijų programos nutraukimą ir pasižadant 1976 fiskaliniams metais klaidą atitaisyti.

Nepasidavę biurokratams tik pradinis etninių studijų JAV Senate autorius sen. Richard S. Schweiker iš Pensilvanijos. Artimai bendradarbiaudamas su jo atstovaujamoje valstybėje esančiomis tautinių grupių centrėmis įstaigomis — lenkais ir latviais Pittsburghe ir JAV LB Krašto Valdyba Philadelphiaje — 1974 m. gruodžio vidury jį pravedė papildymą prie Sveikatos, Švietimo ir Gerovės departamento (HEW) biudžetinio įstatymo. Pagal šį įstatymą, etninės studijos paskiriama 1.8 milijonų dolerių suma. Suma skiriama laikotarpiui iki 1975

m. birželio 30 d. Įstatymas, Atstovų Rūmams patvirtinus, šiuo metu laukia prezidento Fordo parašo. Jam įstatymo nevetuojant, pramatyta suma būtų skirstoma 1975 metų pradžioje. Nepaslaptis, kad 1973 metais JAV Švietimo įstaigos biurokratai nukreipė veiklą paskirti 2.3 milijonų dolerių sumą savo draugams universitetuose. Tautinės grupės kaip pabaltiečiai, lenkai, vokiečiai tiesioginiai nieko negavę. Jei buvo tikėtasi paramos mūsų lituanistinėms mokykloms, jų vadovėliams leisti, ar naujiems mokytojams ruošti, tai teko nusivilti. Parama nuėjusi į universitetus, remti projektams kurie mus, kaip jūrų kiauyles, tyrinėtų, statistiškai suklasifikuotų, išliejimą į Amerikos tirpdinimo katilą studijuotų, bet jokių būdu tautinio išsilaukimo JAV-se neskatintų. Dėl šio elgesio JAV LB vadovybės ir kitų tautų atstovų sen. Schweiker ir JAV Švietimo įstaigai protestuota.

Tenka džiaugtis, kad į protestus atsižvelgta. Sen.

Schweiker, rūpindamasis 1975 metams fondų paskyrimu, prie įstatymo prijungė tam tikrus nuostatus dėl fondų administravimo. Pagal juos, Švietimo įstaiga privalo dėti pastangas, kad tiesioginė parama tautinėms (etninėms) grupėms taip pat būtų užtikrinta. Antra, Sveikatos, Švietimo ir Gerovės departamento sekretorius privalo sudaryti patariamąją tarybą programai administruoti, kaip kad reikalauja pradiniam 1972 metų įstatyme. Trečia, Švietimo įstaiga privalo suteikti tautinėms grupėms techninę pagalbą prašymų fondams gauti užpildyme.

JAV LB Švietimo ir Visuomeninių Reikalų tarybų nariams tenka jungtinėmis jėgomis rūpintis lietuvių institucijoms fondų gavimu. Prezidentui Fordui įstatymą pasirašius, jiems teks vėl ruošti projektus ir pildyti prašymus finansinei paramai gauti. Reikia tikėtis, kad šiais metais teks būti sėkmingesniems.

A. Gečys

Simas Kudirka pas Connecticut gubernatorių Thomas Meskill. A. Dziuko nuotrauka

JAV LB darbuotojai su Etninių - Tautinių Studijų įstatymo autoriumi JAV senatoriu Richard S. Schweiker. Iš kairės: Vytautas Radikas, Vytautas Radzivilas, Aušra Zerr, senatorius Schweiker, Teresė Gečienė, Danutė Muraškaitė, arch. Jonas Stelmokas, Vytautas Maciūnas. Sen. Schweiker pastangomis 1975 metams paskirta 1.8 milijonų dolerių suma etninėms - tautinėms studijoms.

Sovietų špionažas ir išeiviai

V. DOMEIKA

1919 metų pradžioje, būdamas 12 metų amžiaus, pradėjau lankyti Telšių gimnaziją. Sausio mėn. kokią tai dieną pamokų metu pro mokyklos langus, pamatėm, jog Didžiąja gatve žygiuoja didelis maskolių dalinys. Supratom, jog jau esame 'bolševikų valdžioje'. Po ta valdžia Telšių gyventojai daug nukentėjo; vyko turto grobimai, areštai, išžaginimai ir nužudymai. Ir dabar prisimenu, kaip buvo areštuotas gimnazijos mokytojas Girdvainis, kaip pabėgo – kitas mokytojas Dočkus, o taip pat – kaip prie kalėjimo buvo eilės žmonių – norėdami sužinoti artimųjų likimą. Visi tada laukėme 'stebuklo' – kad kas nors išvartų tuos ruskius. Kai po 3-4 savaitių vokiečiai prisiartinio prie Telšių, maskoliai, be mušimo pasitraukė Luokės link. Visi žmonės pasikeitė, pasijuto esantys laisvi. Tada išgirdome, jog Sedoje bei kitose Mažeikių apskrityse vietovėse – Plechavičiai, Mikuckis ir kiti – organizavo dalinius, kurie priešinos maskoliams ir jiems padarė didelių nuostolių. Kartą Mikuckis su keliais kareiviais atėjo į Telšius ir čia areštavęs išsivežė 'nu-teisti' tūlą asmenį, kuris buvo dalyvavęs žudymo.

1921-1926 metais aš buvau Telšių Visuomenės Klube – Reikalų Vedėju. Tame Klube buvo ruošiamos paskaitos, koncertai, įvairūs baliai bei maskaradai, o taip pat 'abiturientų' išleistuvės. Be kitų – čia man teko matyti bei pažinti abu Plechavičius o taip pat Mikuckį. Tai yra tas patsai Mikuckis, kuris iš Baltimorės išvyko į Okupuotą Lietuvą ir tenai parašė 'prisiminimus' – apie tai, kad 1940 metais, Kauno Kalėjime, pasirašė pasižadėjimą – dirbti NKVD naudai.

Daugeliui lietuvių tai sukėlė abejonę – ar Mikuckio prisiminimai atitinka tikrovę? Visi gerai žino, jog bolševikai neapkentė Mikuckio, savo spaudoj jį ir kitus vadindavo 'budeliais, žmogžudžiais'; net kiekvieno anketoje buvo klausimas – ar dalyvavai bei gelbėjai Plechavičiaus bei Mikuckio gaujams?

Bolševikų režimas remiasi vidaus bei užsienio špionažu, melu, apgaule bei visokios rūšies teror.

1917 m., tuojau po perversmo, bolševikai suorganizavo 'Čeką' į kurią įėjo daugumas buvusios 'Ochranos' tarnautojų; vieni sutiko dirbti laisva valia, o – kiti buvo priversti. Čeka, kuri vėliau vadinosi GPU, NKVD ir dabar MGB, igijo labai plačias teises; po priedangą 'kovoti su kontrevoliucija' galėjo atimti laisvę, mušti, kankinti bei nužudyti įtariamąjį bei jo artimuosius. Nenuostabu, kad daugelis asmenų, norėdami išsigelbėti bei apsugoti savo šeimas, sutikdavo atlikti NKVD reikalavimus veiksmus. Į tą skaičių įeina ir asmenys, kurie tiesioginiai kovojo su bolševikais. Paimkime pav. Lietuvos Gen. štabo viršininką – Klesčinską. Pastarasai, norėdamas gelbėti savo artimuosius bei draugus, sutiko dirbti bolševikų naudai, teikė jiems tam tikras žinias, buvo išaiškintas, sulauktytas ir, Karo Lauko Teismui nusprendus, sušaudytas. Tokius metodus bolševikai naudojo visuose, kur tik galėjo, kraštuose.

Po revoliucijos daug Rusijos bėglių apsigyveno Prancūzijoje; Paryžiaus buvo suorganizuotas buv. caro armijos karininkų susivienijimas. 1937 m. rugsėjo mėn. per visą pasaulį nuskambėjo žinia, jog Paryžiuje, dienos metu, buvo pagrobta

rusų karininkų Susivienijimo Pirmininkas Gen. Mile-rius ir išvežtas į Rusiją. Paaikškėjo, jog Gen. Mile-rio padėjėju buvo Gen. Skoblinas, kuris dirbo NKVD nau-dai ir padėjo įvykdyti saky-tą pagrobimą. Nepriklausomoje Lietuvoje slap-tai veikė komunistų partija. Tik nekurie tos partijos nariai buvo ipareigoti dirbti špiona-žo darbą. Patsai špiona-žo centras buvo Rusų Pasiu-nybėje, kurioje Semiono-vas vedė tam tikrą špiona-žo skyrių.

Matomai tasai Semiono-vas 'gerai pasižymėjo', kad net buvo paskirtas Pirmi-ninku komisijos, kuri su Amerika vedė derybas suda-ryti 'SALT' sutartį. Kai 1940 m. bolševikai okupavo Pa-baltijo kraštus – NKVD tuo-jau pradėjo organizuoti sa-vo tinklą. Prisimenu, jog dar pirmomis okupacijos die-nomis Kaune, Laisvės Alė-joj, pamačiau einantį, man gerai pažistamą Pasienio policijos valdininką; aš pa-sakiau 'sveiks viršininke', bet pastarasai nesustodamas prasi-tarė "pasitrauki, aš už-verbuotas".

Geriausi draugai pradėjo vengti vienas kitą, visuose kilo baimė – gal jau 'anas' yra užverbuotas.

1941 m. birželio mėn., dar karo veiksmams tebevyk-siant, Laikinoji Lietuvos vy-riausybė pakvietė buvusius tarnautojus atvykti į savo darbovietes. Todėl ir aš nu-vykau Kaunan – eiti Apy-gardos teismo prokuroro pa-dėjėjo pareigas. Susirinko ir daugiau teisininkų – Pro-kuroro pad. Bulota, Mikai-las, Januška, J. Katilius, Pal-tanavičius ir kiti. Visas kraš-tas tebegyveno dar baisaus trėmimų siaubu; visi neap-kentė maskolių, kurie 'pa-ka-liko'. Todėl nenuostabu, kad daugelis kreipėsi į vo-kiečius prašydami nubausti tuos asmenis, kurie, jų tei-gimu, padėjo maskoliams 'plėšti bei žudyti'. Ivanaus-ko, Bulotos, Mikailos (jis pats buvo kalėjime bolševi-ku kankintas), Katiliaus ir kitų iniciatyva buvo pasi-statytas pirmas uždavinys – rūpintis, kad nekalti asme-nys nenukentėtų. Saugumo Rūmuose, vietoje NKVD bu-vo SD; tiesa, tenai dirbo ke-letas buvusių saugumiečių, kurie okupacijos metu – pa-sitraukė Vokietijon. Pastar-rieji, pav. Burba, Čiuoderis ir kiti aiškino, jog savis-toviai jie nieko negali da-ryti; turi gauti vokiečių ryšio valdininko pavedimą. Buvo atsikreipta į tą valdi-ninką – Wehner. Pastar-sai pasisakė esąs Duessel-dorfo Kriminalinės Policijos valdininkas; mobilizuotas ir prikomandiruotas prie SD; sutiko kalbėtis su Prokura-tūro atstovais – išskyrus įvykius, kurie liečia vokie-čius bei žydus.

Dėka tų pastangų – da-ugelis asmenų buvo išgelbė-ti nuo 'likvidavimo', o taip pat šimtai buvo išleisti iš įvairių arešto vietovių. Taip, pav., Prokurorui Bulotai stengiantis – buvo paleis-tas rašytojas Tilvytis. Weh-ner parodė ir aš patsai ma-čiau sąrašą pagal kurį, se-kamos dienos ryte, Tilvytis turėjo būti likviduotas. Kau-ne ir kai kuriose kitose vie-tovėse buvo rasta 'agentų bylos'. Maskoliai nesuskubo ar pamiršo prieš pabėgimą jas sunaikinti. Pagal tas by-las ir klausinėjant asmenis gavosi pilnas vaizdas, kaip NKVD darydavo verbavi-mus ir 'priversdavo' šnipinė-ti vienus prieš kitus. Čia nurodau keletą tokių atsi-tikimų:

1. Žinomas Kauno advo-katas – B.K. pasirašė pasi-žadėjimą dirbti NKVD nau-dai. Aš patsai asmeniškai klausiau jį kodėl taip pada-

rė? Pastarasai man atsa-kė "Vladai, Tu patsai žinai kaip maskoliai eligiasi su su-laikytais, nepernešdamas mušimų bei kankinimų pasi-rašiau pasižadėjimą, bet iš-leistas iš kalėjimo, slap-tai išvykau į Joniškio aplyn-kes, kur iki karo pradžios buvau piemeniu ir ganiau galvijus".

2. Rašytojas kun. B. taip pat pasirašė reikalaujamą pasižadėjimą. Aš jo nema-čiau, bet policijos valdi-ninkai man pasakė, jog, jų klausinėjamas, kun. B. sakė-si tą padarė dėl daryto grasinimo; fiziškai nebuvo mušamas.

3. Kauno kalėjime mačiau pulko kapelioną – kun. N. Jis man taip pat sakėsi, jog buvo mušamas ir kanki-namas, o todėl pasižadėjo dirbti NKVD naudai ir darė reikalaujamus pranešimus. Mano klausiamas Wehner pasakė, jog tas pulko kape-lionas išdavė kunigų grupės planuojamą pabėgimą į Vo-kietiją. NKVD sulaukė ir žiauriai kankino to ruošiamo pabėgimo dalyvius – kuni-gus ir civilius. Kadangi nu-kentėjusių skaičius buvo ir vokiečių tautybės, o todėl Wehner sakė, jog patys vo-kiečiai išspręstą klausimą. Po nekurių laiko sužinojau, jog tas kapelionas buvo iš-vežtas į IX fortą ir tenai sušaudytas.

4. Bolševikai areštavo ir uždarė kalėjiman Aleksoto notarą L. NKVD valdinin-kas pasiūlė jo žmonai dirbti 'jiems'; priešingu atveju jos vyrras bus likviduotas ir ji-nai pati 'išvežta'. Buvo ras-ta keli jos rašyti praneši-mai; tie pranešimai buvo 'nešvaraus' pobūdžio. Nežiū-rint to – vokiečiai ją paleido iš kalėjimo; paleidimu rūpi-osi asmuo, kuris, kaip vokie-tis, dirbo su SD, bet tikrumoje buvo lenkų žval-gybos karininkas.

5. Vienoje byloje rastas laiškas kur Lietuvoje gimusi ir augusi rusaitė N., ište-kėjusi už lietuvių karininko, pa-siūlė dirbti 'rusų' naudai. Pagal jos pranešimus – nu-kentėjo daug karininkų. Už-darius kalėjiman jina kreipė-si į vokiečius ir pasiūlė dirbti jų naudai. Josios vyrras įstojo į batalioną ir kariavo Rytuose. Vokiečiai tuojau pat tą moterį palei-do iš kalėjimo. Kai 1944 me-tų pavasarį vokiečiai pradė-jo areštuoti lietuvių veikė-jus (Katilių, Bieliuką ir ki-tus) tai toji N. pranešinė-jo vokiečiams tam tikrų as-me-nų veikimą bei judėjimą.

6. Šiauliuose vokiečiai areštavo prokurorą M. Kry-gerį; areštavo už tai, kad pastarasai perspėjo Linku-vo bei Pakruojo policijas neleisti žudyti žydus ir gro-bti jų turta. Tarėjo Ivanaus-ko pavedimu Prokuroras Mi-kaila su Bulota ir manim va-žiavo į Šiaulius pas 'Ge-bietskomisar' Geweck rūpintis, jog Bulota būtų pa-leistas. Pasirodė, jog Kryge-ris yra jau išvežtas į Tilžę ir laikomas Himmlerio žinioj; niekas, be pastarojo sutiki-mo, negali jį paleisti. Ne-žiūrint to prokuroras A. Ka-minskas, prie kiekvienos pro-gos, prašydavo Šiaulių SD vadovus daryti žygius, kad Krygeris būtų paleistas. Praėjus daugiau negu vie-neriems metams buvo suras-tas advokato Poželos pasi-žadėjimas dirbti NKVD nau-dai. Kadangi adv. Požėla buvo vienas iš tų asmenų, kurie įskundė Krygerį, buvo prašoma peržiūrėti jo by-lą. Vokiečiai sušaudė adv. Požė-lą ir po to paleido Krygerį iš Tilžės kalėjimo. Aš gerai pažinojau adv. Požėlą ir M. Krygerį; su jais dirbau, kai-po teismo kandidatas, Šiau-lių apygardos teisme. Vie-nas pareigūnas man sakė,

■ laišškai Dirvai

Aktualus klausimas

Praeitų metų Dirvos nr. 95 dr. V. Paprockas teisin-gai iškelia atbėgusių iš Lie-tuvos patikimumo klausimą. Kadangi atbėgimų padaugė-jo, atėjo laikas atvirai svarst-yti tą klausimą, neturint noro atbėgusių ižeisti. Jei bėgo nuo ten siaučiančio teroro, tai supras ateivių su-sirūpinimą nepakliūti ant okupanto meškerės. Atsar-gumas ir budrumas jų atžvil-giu būtinas, nes atbėgimas gali būti ir suorganizuotas, kad atbėgėlis būtų priimtas ir patikimas.

Kas Lietuvoje yra užinte-resuotas turėti savo patikė-tinius ateivių tarpe? Tik okupantas, kuriam svetur gyvenančių kova už Lietu-vo laisvę nemaloni, įkyrė-jos, nori ją sunaikinti. Sve-timtaučių į ateivių tarpą neinfilttruosi, reikia pačių lietuvių. Senosios kartos nu-sistatymo okupantas pakeis-ti negali, tad siekia, kad su-jos išsibaigimu baigtųsi ir ta kova, o jaunimą taip pakeis-ti, kad jam kova neberūpė-tų, todėl bando su juo ieš-kti kontaktų. Spauda jau-nimas mažai domisi, lieka asmeninis kontaktas – pati-kimiausias metodas jauni-mui indoktrinuoti. Chorai, tautinių šokių ir kt. sam-būriai geriausias vietos to-kių indoktrinacijai vesti. Mokant dainų, šokių, lengva per ilgesnį laiką lašinti į jau-nimo sielą nuodus ir su-griauti jų tautinį idealiz-mą. Tada vieni pasidarys nebejautrūs tautos intere-sams, gal net palankūs oku-pantui, o kiti greičiau nu-tautės. Abiem atvejais oku-panto tikslas bus pasiek-tas. Privačiai kalbant, Jur-gutis pasisakė, kad jo sritis yra jaunimas ir tik su juo

jo ir dirbti. Senimi jis nes-i-jomi ir jungtis į politinę veiklą nemano. Rodos, pabė-gėliui nuo teroro labai tik-tų kovoti su okupacija ir jos režimu. Vienas visuomenės aktyvus veikėjas tvirtino, kad Jurgutis imtų choro di-rigento vietą ir, kai atvyks jo žmona, bus pakviestas diriguoti vienos lietuvių pa-rapijos chorą. Choruose vi-sada dainuoja daug jaunimo.

Iš Lietuvos turime dvie-jų rūšių atbėgėlių. Vieni ne-drasūs, kuklūs, ima pasiūly-tą darbą, smerkia okupan-tą, tas natūralu tikram at-bėgėliui. Kiti drasūs, renka-si darbą, veržiasi į viešu-mės, fotografuojasi su visu-mėnės veikėjais, tokiu būdu šūsidaro autoritetą ir patiki-mumą ateivių ir jų jaunimo akyse. Antrieji vengia pulti okupantą, greičiau jį teisina. Tam pailiustruoti imkime Jurgučio atsakymą į klausimą, kodėl Vilniaus krau-tuvėse dirba beveik visos

jog prieš sušaudymą adv. Požėla 'persižegnojo' ir pa-sakė, jog buvo priverstas dirbti NKVD; bet neteko gir-dėti, kodėl jis skundė Kry-geri.

7. Kalėjime į tardomųjų kambarį buvo atvestas su-laikytas N. Čia NKVD pa-reigūnai, kaip paprastai, pa-siūlė prisipažinti dirbus prieš sovietinėj veikloje.

Toksai apklausinėjimas tę-sėsi kelias dienas; N. turėjo papasakoti nuo kurio laiko pažinojo prezidentą Smeto-ną, kokie buvo jų santy-kiai ir tt.? Po kelių dienų tardymo jam buvo pareikš-ta, kad tarybinė valdžia ne-nori keršto, gali pamiršti jo veiksmus, bet už tai jis turi sutikti sąžiningai dirbti tą darbą, kurį tarybiniai or-ganai paves jam. N. sutiko; pasirašė pasižadėjimą ir po to buvo nuvežtas į pasienį ir įsakytas vykti į Rytprū-sius pranešinėti ką sako ir ką daro Smetona.

(Bus daugiau)

rusės, kurios nemoka lietu-viškai? Buvo atsakyta, kad lietuvis nenori pardavėjų darbo, nes už jį mažai mo-ka, ir lietuvis tam darbui netinkančios – nesugeba jį dirbti. Argi tai nerusiškas atsakymas, teisinias rusių kolonistų gabenimą Lietu-von. Draugo (pereitų metų nr. 299) vedamasis tvirtina priešingai – pardavėjos už-dirba net žymiai daugiau, negu gydytojai. O kur dar pirmenybė apsirūpinti pre-

kėm, kurių ten nuolat trūks-ta. Tad kas gali patikėti, kad lietuvis tokio darbo ne-nori ir nesugeba jį dirbti. Žinoma, pradžioje reikia padėti ir žinomam ir neži-nomam lietuviui, bet veng-tina nežinomus perdėti gar-binti, nedaryti jų herojais, o siūlant darbą, reikia būti atsargiems. Be jaunimo in-doktrinacijos nežinomi atbė-gėliai gali turėti ir kitų tikslų. Tėvai nori, kad jau-nuoliai būtų geri lietuviai patriotai, todėl turi budėti, kad jie nepakliūtų į tokias rankas, kurios juos nuvestų Lietuvos okupanto keliais.

Antanas Gailiusis

Kuo toliau, tuo gražiau...

Savo laiške "demokratiš-ku kėlu", atspausdintame Dirvoje 1974 m. gruodžio m. 13 d. nr. 82. atpasakojau vieną nemalonų įvykį mūsų mieste. Apie tą patį įvykį 1974 m. gruodžio 8 d. buvo pranešta lietuvių radijo va-landėlės.

Ši radijo valandėlės žinu-tė užrūstino LB vietinės apylinkės pirmininką ir jo mecenatus. Visi jie išsijuo-sę artimų ir tolimų distanci-jų telefoniniais pasikalbėji-mais reikalavo, kad radijo valandėlė tą žinutę atšauk-tų. Radijo valandėlės val-dyba ir pranešėjas žinutę at-šaukti atsisakė. Nepatenkin-tas LB apylinkės pirminin-kas pareikalavo iš Radijo Stoties, kad pastaroji atsi-prašytų ir priverstų Lietu-vių radijo valandėlę žinutę atšaukti. Lietuvių radijo va-landėlė tą reikalavimą taip pat atmetė. Tada pati radi-jo stotis, prieš pradėdant gruodžio 22 d. lietuvių kal-ba transliaciją, LB Apylin-kės pirmininko atsiprašė.

Ateityje, radijo stotis pa-reikalavo iš lietuvių radijo valandėlės, kad jos transla-cijos visa programa būtų iš-versta anglų kalba ir verti-mas pristatytas stočiai vieną parą prieš transliaciją. Kadangi lietuvių radijo va-landėlės transliacija būna

sekmadieniais 8 val. 25 m. ry-to, tai nebegalės patekti žinutės apie įvykius šešta-dieniais ir penktadieniais, kas žymiai sumažins jos reikšmę lietuvių kolonijai ir prasme jos tolimesnei veik-lai. Savaitinės programos vertimas anglų kalba kai-nuos ne mažiau 30 dol., o tai apsunkins radijo valandė-lės biudžetą, ir vėl berei-kalinga našta mūsų visuo-menei.

Taip LB Apylinkės pir-mininkas pamokė nepaklus-nią radijo valandėlę.

Anot tos dainelės "Kuo to-liau tuo bus dar gra-žia".

Pasaulio Lietuvyje Sta-sys Barzdukas ir Juozas Gai-la prispirtinai moko toleran-cijos, susiklausymo, sugyve-nimo. Kažin kaip ju šauks-mas neišgirstas praslenka pro mūsų LB Apylinkės pirmininką. Ar nepanašūs žygiai suskaldė Chicagoje lietuvių visuomenę?

Stasys Šimoliūnas

WANTED
TOOL and DIE MAKER
Part time. Must be experienced.
Age no barrier.
Call 216-771-5100
(95-3)

TAUPYKITE DABAR

Pas mus. Ne visi tarnautojai yra lietuviai, bet kiekvienam skyriuje galima susikalbėti lietuviškai.

UŽ CERTIFIKATUS MOKAME:
7½% — 4 metų su \$1,000, minimum.
6¾% — 30 mėn. su \$1,000, minimum.
6½% — 1 metų su \$1,000, minimum.

VELIAVOS DUODAMOS NEMOKAMAI pradėjus naują taupymo sąskaitą. Gausite vieną amerikietišką ir antrą pagal pasirinkimą su stovu. Kitos dovanos duodamos sąskaiton įdėjus atitinkama suma.

Member F.S.L.I.C., Washington, D.C. Equal Opportunity Lender

Saint Anthony Savings

1447 So. 49th Court • Cicero, Illinois 60650
Phone (312) 656-6330
Open Mon., 9-8; Tues, Thurs., Fri., 9-5; Sat., 9-1; Closed Wed.
Juozas Gribauskas, vedėjas

PETKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYB MODERNIOS KOPLYČIOS

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA

P. O. BOX 03206
CLEVELAND, OHIO 44103
TEL. (216) 431-6344

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS
ASSOCIATE EDITOR ALEKSAS LAIKUNAS

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio • Published two times a week every Wednesday and Friday by American Lithuanian Press Radio Ass'n. Viltis, Inc. • Subscription per year \$13.00 • Single copy 15 cents.

Dirva išėina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00 • Atskiro numerio kaina 15 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Nepaspausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant • Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

TAUTINIAI SIEKIMAI IŽENGUS 1975 METUS

Pradėjome naujuosius 1975-sius metus, vieni iškilmingai sutikę juos puošniose salėse prie gerybėmis apkrautų stalų, kiti didžiam sielvarte vienu metu dėl įvairių praeitais metais jų šeimai ištikusių nelaimių. O nelaimės per keletą paskutinių dešimtmečių lietuvių tautą slėgė prisilgę tėvynėje, čia išeivijoje, o už vis labiausiai Rusijos taigų tremtyje, kurių skaičius papildomas Lietuvos okupanto dėka vis dar nesibaigia.

Dabartinė laisvojo pasaulio lietuvių išeivija klajojame gausių materialinio gyvenimo gerybių pertekliu, išsižūrėję vien tik ir savo kasdieninius asmeninius reikalus. Nepajėgiame, nes dažnu atveju nebeuorime matyti dvasinės kultūros turtų, kurie rusena primiršimo rūdyse, o vis dėlto reikalinga juos įvertinti ir vėl nešti į gyvenimo tikrovę, šeimos kasdienybę, į visuomenę.

Naujieji išeivijoje praleisti dešimtmečiai inėšė į mūsų gyvenimą naujų spalvų, naujų visuomeninių santykių formų, kilusių ir augusių svetur, kurių vertės dažnai nesvarstydami, atrankos nedarydami, paskendome to se svetimybėje, pamiršdami ir praradami nemažą to, kas lietuviškoje sieloje nuo amžių yra pripažinta gera ir tikrai vertinga.

Kaip ne viską, kas nauja turime pasisavinti ir garbinti, taip ne viską, kas prislopinta, turi žūti. Gyvenimas svetimųjų kraštų sukuriuose prislopino ir mūsų nuo amžių lietuvių tautai būdingą lietuviškąjį humanizmą, žmoniškumą, kuris chaotiškoje pasaulio kovoje, žūtubūtinės varžybose neteko orumo kaip socialinė vertybė. Aukščiau už tą vertybę šiandien pastatyta daugelis blogai suprastų socialinio gyvenimo tiesų — reikalas kovos už būvį, už tuos ar kitus idealus arba tiesiog blogųjų antihumaniškų instinktų laisvę. Tartum žmogaus gerovė, laimė ar socialiniai idealai įmanoma būtų pasiekti be humanizmo, pajungiant juos asmeniniams tikslams.

Moralinės ir medžiaginės skriaudos bei įvairūs kiti egoistiniai mūsų poelgiai skleidžia draugiškumo ardy-mo nuodus į visos visuomenės santykius. Pavydas, veidmainiavimas — vis tai tartum nekriminalinio pobūdžio, lyg nereikšmingos žmogaus būdo silpnybės, tačiau jos visuomenės santykius tiek žaloja, jog savo padariniais dažnai prilygsta dideliems nusikaltimams. Už juos niekas nebaustų, tačiau atskiri visuomenės nariai jiems padaryta antihumaniškumo vedamą skriaudą kenčia kartais net visą gyvenimą ir dėlto nusi-suka nuo visos visuomenės, nuo savo humanišku būdu siektų idėjų.

Lietuvių tauta tačiau, gerai žino, kad tautinė idėja neprivalo skaitytis, kurios priešingos jėgos jai stovi skersai kelio, žino, jog prieš tikros idėjos ugnį kar-

tais didžiausios kliūtys netikėtai sutirpsta. Pasaulio materialiniai ir moraliniai santykiai dažnai visai netikėtai pasikeičia ir likimas staiga atneša idėjoms palankią dirvą. Lietuvių tauta taip pat žino, kad tautinei idėjai dirbti, už ją kovoti, yra savaime garbinga, patraukli ir niekad nėra per vėlu, nors daugelyje visuomenės narių ji būtų primiršimo rūdimis apnešta ir, nežiūrint kokias mažų vilčių pasėkas tas darbas rodytų, nes mūsų tauta jau buvo kartą materialiniam ir moraliniam skurde, bet gyvą ir garbingą tautos sielą išlaikė. Daug tautos vaikų Rusijos gilumoj savo tėvynę buvo primiršę, kaip ir dabar išeivijoje tik čia ne skurde, o prabangoje. Tautinės idėjos gajumo dėka, Lietuvos nepriklausomybę atgavus, jie pasijuto laimingi, kad gali įrodyti savo lietuvišką kilmę. Kas drįstų ginčyti, kad ateitis neatneš mūsų tautai ir mums dar netikėtų staigmenų net istorijoje negirdėtų, jei mes neatsisakysime lietuviškojo humanizmo ir tautinės idėjos išlaikymo savyje ir skleidimo visuomenėje.

Kalėdos ir 1974-ji metai praėjo su linkėjimais "Ramybės geros valios žmonėms", bet su liūdesiu turime pripažinti, kad šitas šūkis nelabai atitinka žmonių nuotaiką ir santykius šių dienų pasaulyje, kuriame vyrauja jėgos teisė vietoje teisybės. Kas neturi jėgos ginti savo įsitikinimų, tas turi tylėti, nors ir labiausiai nuskriaustas jaustis. Didžiausią neteisę jaučia mažosios tautos, kartu ir mūsų tėvynė turi tylėti valdoma sovietų okupacinės jėgos. Žinodami, kad tokia jėgos dvasia viešpatauja pasaulyje, mūsų išeivijos organizacijų vadovai, ramybės geros valios žmonėms taipgi skelbė švenčių progą, kviesdami visus lietuvius laikytis vieningai, vengti tarpu-

VLIKO SEIMO NUTARIMAI

Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto Seimo, įvykusio 1974 m. gruodžio 7-8 d.d., Bostone nutarimai:

POLITINIAIS KLAUSIMAIS:

Seimas prašo Vliko Valdybą ir toliau besąlygiškai vykdyti tvirtą ir nekintamą lietuvių tautos nusistatymą ir valią Lietuvos valstybinei nepriklausomybei ir okupanto sutryptom pagrindinėms žmogaus teisėms atstatyti.

Seimas reiškia padėką Vliko Valdybai už rūpestį ir pastangas išvaduoti lietuvių, politinius kalinius, okupanto įkalintus koncentracijos stovyklose, kalėjimuose ir specialiose psichiatriinėse ligoninėse.

Seimas nuoširdžiai sveikina nepriklausomos Lietuvos valstybės tęstinumą atstovaujančią Lietuvos Diplomatinę Tarnybą ir pveda Vliko Valdybai aktyviai remti jos veikimą.

Seimas pakartotinai primena, kad Lietuvos Valstybinė nepriklausomybė yra visų lietuvių ir visų lietuviškų organizacijų aukščiausias tikslas. Lietuvos nepriklausomybei atstatyti reikalingas visų lietuvių aktyvus, vieningas ir nenuilstamas darbas. Ypatingai svarbu, kad gausi intelektualų šeima įsijungtų į aktyvų Vliko darbą.

Seimas prašo Vliko Valdybą daryti visas įmanomas pastangas, kad Lietuvos vadovų darbą dirbančios organizacijos sklandžiai bendradarbiautų ir savo veiklą derintų. Tam uždaviniui Vliko Valdyba ruošia veiksmų konferencijas.

Seimas skatina Vliko Valdybą plėsti Vliko įgaliojimų tinklą visame laisvajame pasaulyje.

Seimas pveda Vliko Valdybą daryti žygių, kad šven-tasis Sostas ir kitų tikybų atitinkamos institucijos skelbtų maldos dienas už Sovietų persekiojamus okupuotos Lietuvos tikinčiuosius.

Seimas reiškia padėką Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausybei ir pastangas Simui Kudirkai iš Sovietų koncentracijos stovyklos iš-

savio nesutarimų savybėje, organizaciniuose sambūriuose ir kovoje už Lietuvos laisvę, kas mūsų gretas 1975-ųjų metų eigoje dar labiau sustiprins ir padės įgyvendinti didžiuosius siekius.

Emilija Čekienė

laisvinti ir už sudarymą sąlygų jam ir jo šeimai atvykti į Jungtines Valstybes.

Seimas dėkoja ir visiems asmenims bei organizacijoms, prisidėjusioms prie Simo Kudirkos išlaisvinimo.

Seimas skatina Vliko Valdybą dar daugiau stiprinti ryšius su Sovietų pavergtųjų tautų laisvinimo veiksniais ir veikėjais, pirmiausia su okupuotų Estijos ir Latvijos veiksniais ir veikėjais.

Seimas pveda Vliko Valdybą daryti reikiamus žygius, kad būtų sustabdytas lietuvių tautinis ir religinis persekiojimas Gudijai priskirtose Lietuvos žemėse, Mažojoje Lietuvoje, o taip pat lietuvių lenkinimas Lenkijos valdomame Suvalkų krašte.

FINANSŲ KLAUSIMAI:

Seimas, išklauses Tautos Fondo pranešimą, dėkoja Fondo Valdybai už aukų surinkimą, dėkoja kitų kraštų, ypač Kanados, Tautos Fondo atstovybėms už Vliko veiklos rėmimą, atkreipia dėmesį į Kanados Fondo atstovybės pageidavimą, kad Vliką sudarančios organizacijos atsižvelgtų į Kanados lietuvių atstovavimą Vlike. Seimas ragina Vliko Valdybą plėsti ir stiprinti Tautos Fondo organizaciją, kuri pajėgtų pilnai finansuoti Vliko darbą.

Seimas, turėdamas galvoje iš okupuotos Lietuvos ir laisvąjį pasaulį prasiveržiančius tautiečius ir šelpimo reikalingumą, pasisako už jų rėmimą per mūsų bendrines šalpos organizacijas.

INFORMACIJOS KLAUSIMAI:

Seimas, turėdamas galvoje, kad pasaulio opinijos ir Lietuvos gyventojų teisingas informavimas apie padėtį ir okupanto veiksmus Lietuvoje yra didelės svarbos reikalas ir kad visos pastangos turi būti daromos informacijos darbui išplėsti, prašo Vliko Valdybą imtis iniciatyvos informacijos darbui koordinuoti, kad būtų išvengta lygiagreto, o turimos lėšos būtų sunaudotos kuo tikslingiausiai.

Seimas prašo Vliko Valdybą pasitarimuose su įvairių kraštų laisvinimo bei kultūrinėmis organizacijomis nustatyti informacinio darbo gaires ir pasiskirstyti darbu. Seimas laiko Informacijos Centro įsteigimą, bendradarbiaujant visoms laisvojo pasaulio lietuvių organizacijoms, aktualu ir būtinai atliktiną artimiausioje

JAV kongresmanas Gus Yatron sveikina Simą Kudirką Washingtonė. Iš kairės Aušra Maculaitytė-Zerr, kongr. G. Yatron, Simas Kudirka. Antroje eilėje Edv. Šumanas ir kongr. Robert Hanrahan.

Simas Kudirka Washingtonė

Gruodžio 12 d. JAV Kongrese Simui Kudirkai ir jo šeimai buvo surengti du atskiri priėmimai. Pirmasis, įvykęs vidurdienį, rengtas daug Kudirkos reikale pasidarbavusio senatoriaus J. Javits (N.Y.). Šis priėmimas buvo uždarys ir jį kviečiant tik JAV Kongreso narius. Išskirtinas dėmesys buvo skirtas Kudirkos reikale pasidarbavusioms organizacijoms — Seamen's Education Federation ir JAV LB, iš kiekvienos į priėmimą pakviečiant po du atstovus. LB atstovavo Daiva Kezėnė ir Romas Kezys. SEF buvo atstovaujama jos pirm. dr. Rolando Paeglės ir žmonos Gražinos. Paeglės su Kudirkos šeima pavergtoje Lietuvoje palaikė telefoninį kontaktą, rėmė juos materialiai, ir jų namuose šiuo metu yra prisiglaudusi visa Kudirkų šeima. Į šį priėmimą atsilankė 30 kvestuųjų Kongreso narių. Svečių tarpe matėsi sen. J. Buckley, Senato mažumos vadas sen. Hugh Scott, sen. H. Williams, kongr. R. Hanrahan, L. Wolf, E. Derwinski, J. Addabbo ir kt. Priėmimo metu Kudirkai su Kongreso nariais teko valgyti priešpiečius. Pažymėtina, kad Kudirkos valgyta vos baigus penkių dienų bado streiką,

ateityje. Informacijos sėkmingumas taip pat privalo koordinacijos su latviais, estais bei kitomis pavergtomis tautomis.

Seimas prašo Vliko Valdybą galimai greičiau išleisti knygą apie Sovietų genocidą; paruošti studiją apie Mažosios Lietuvos ir dabartinės Gudijos administruojamose srityse esančius lietuvių gyventojus ir jų persekiojimą; paruošti studiją Lietuvos etnografinių sienų klausimu.

Seimas sveikina Lietuvių Fondo valdybą, kuri rūpinasi Lietuvos istorijos išleidimu. Seimas didžiai vertina Encyclopedia Lituanica leidėjų darbą ir ragina viso pasaulio lietuvių ir lietuvių organizacijas šį veikalą prenumeruoti ir platinti.

Seimas pveda Vliko Valdybą dar 1975 metais išleisti jau paruoštą spaudai prof. dr. Vandos Srugienės veikalą apie Lietuvos Steigiamąjį Seimą.

Seimas kviečia visus lietuvių, pirma, aktyviai dalyvauti vietinėje svetimoje laisvojo pasaulio spaudoje, rašant laiškus, pasisakymus, teikiant plačią tarptautinę prasme informaciją apie Lietuvą ir Lietuvos laisvinimo reikalus; antra, išnaudoti visas progas reikštis per vietinius radiją ir televiziją.

Seimas nuoširdžiai dėkoja Vliko pirmininkui dr. Kestutui Valiūnui ir visai Vliko Valdybai už ryžtingą ir sėkmingą Lietuvos gynimą.

(ELTA)

kuri buvo paskelbęs solidarizuodamas su disidentu Vaclovu Sevruku. Kongreso nariai visą savo dėmesį buvo nukreipę į Kudirką. Kiekvienas norėjo paspausti jo ranką, su juo nusifotografuoti. Jie jį klausinėjo apie sovietų kalėjimus, religijos persekiojimą Lietuvoje, jo asmeniškus pergyvenimus, pirmuosius išpūdžius Amerikoje. LB ir SEF vadovai buvo sveikinami už ryžtą darbuotis net ir tuo metu kai Kudirkos reikalas atrodė esąs beviltiškas.

Antrojo Kongrese priėmimo organizatoriai senatoriai J. Buckley (N.Y.) ir C. Percy (Ill.) ir kongr. R. Hanrahan. Nors susilaukta tal-kos iš šių trijų asmenų štabų narių, didžiausią darbo našumą vis dėlto šį priėmimą organizuojant teko nešti Jūratei Micuitajai. Jai atiteko pareiga būti ryšininke tarp Kongreso ir lietuvių bei Pabaltijo tautų organizacijų. Tik jos organizaciniu gabumu šis Kudirkai skirtas pagerbimas tapo visus apjungiančiu įvykiu. Į priėmimą atsilankė apie 25 Kongreso nariai turėjo progą ne tik pasveikinti Kudirkus, bet ir pasikalbėti su Lietuvos Diplomatinės Tarnybos, JAV LB, Balfo, Amerikos Balso, Altos vadovais. Be rengėjų, į priėmimą atvyko sen. R. Griffin, sen. J. Helms, sen. G.J. Beall, kongresmanai G. Yatron, J. Eilberg ir kt. Kudirka buvo Kongreso vardu apdovanotas. Savo ruožtu, Kudirka kiekvienam atsilankusiam Kongreso nariui i-teikė menišką, jo atvykimą į Ameriką pavaizduojantį, kalėdinį sveikinimą. Prie kiekvieno sveikinimo jis prirašęs ranka kelis sakinius išreiškiančius padėką už jo išgelbėjimą.

Po antrojo priėmimo, sen. Buckley tarpininkaujant, Senato pastate buvo suauk-ta spaudos konferencija. Kudirkai gerą pusvalandį teko atsakinėti į žurnalistų pateiktus klausimus. Vertėja buvo Rima Mironienė.

Tarp priėmimų Kudirka turėjo progą asmeniškai apsilankyti sen. Henry Jackson istaigoje. Amerikiečių žurnalistų ypač buvo dėmėtasi ką jam sen. Jackson pasakęs.

Penktą valandą Kudirka su šeima aplankė Lietuvos Pasiuntinybę. Min. J. Ka-jėckas su Ponia Kudirkus ir lietuvių organizacijų vadovus vaišingai priėmė. Atsilankyta į Atstovybę ir amerikiečių spaudos atstovų. Iš čia Kudirkams teko vyk-ti į Washingtono pabalie-čių jiems ruošiamą priėmi-mą.

Kudirkos vizitas Washing-tone rado dėmesio "Washing-ton Post", "Washington Star" "Baltimore Sun" laikraščiuose.

(g.a.)

Skaitykit ir platinkit
D I R V A

Foto montažas iš Simo Kudirkos priėmimo Los Angeles mieste gruodžio 22 d. Marshall HS auditorijoje. Viršuje Kudirka su žmona ir motina tarp priėmimo organizatorių ir meno programos atlikėjų. Kairėje: prel. J. Kučingis įteikia Simui Kudirkai Los Angeles lietuvių aukas. Dešinėje Simas Kudirka kalba į gausią publi-ką.

L. Kanto nuotraukos.

KANADOS LIETUVIŲ ŽINIOS

PETRAS LELIS

SIMAS KUDIRKA
KANADOJE

Gruodžio 10 d. vakare Toronto rotušės aikštėje apie du tūkstančiai žmonių, su uždegtomis žvakėmis rankose, reikė solidarumą Sovietų Rusijos kacetuose ir kalėjimuose kankinamiems politiniams kaliniams. Tai buvo kartu ir protestas Sovietų vyriausybei prieš žmogaus teisių pažeidimą ir nesilaikymą JT Žmogaus Teisių Deklaracijos.

Demonstracijoj dalyvavo ukrainiečiai, lenkai, lietuviai, latviai, estai, čekai ir daugybė kanadiečių, kurių tarpe buvo ir Toronto miesto ir Ontario provincijos valdžios atstovai.

Svarbiausias dalyvis ir kalbėtojas buvo Simas Kudirka, specialiai tai demonstracijai atkviestas iš JAV. Kalbėdamas per vertėją pareiškė, kad tik Vakarų pasaulio visuomenės ir spaudos reakcija išlaisvino jį iš sovietų kalėjimų ir tuo trumpino jo kankinimą šešis metus. Per tuos keturius metus jis daug iškentėjęs įvairiuose rusų kalėjimuose kur kalinių laikymo sąlygos yra nežmoniškos. Jam tekę kęsti badą, šaltį, būti mušamam ir laikomam uždarytu mažojo patalpoje su kitais aštuoniais kaliniais, kur normaliai gali sutlipti tik du.

Publika Kudirkai suklebė dideles ovacijas. Po to jis buvo pakviestas į greta esantį viešbutį, kur padarė pranešimą Kanados spaudos reporteriams ir tautybių spaudos konferencijai.

Prieš šią demonstraciją, gruodžio 9 d. Simas Kudirka su žmona buvo nuskrėdę į Ottawą, kur kalbėjosi su aukštais Kanados vyriausybės pareigūnais ir vietos lietuviais.

Šią tautybių demonstraciją ir Simo Kudirkos kelionę organizavo ir finansavo jungtinis tautybių komitetas sudarytas iš ukrainiečių, lietuvių, latvių, estų, lenkų ir čekų atstovų.

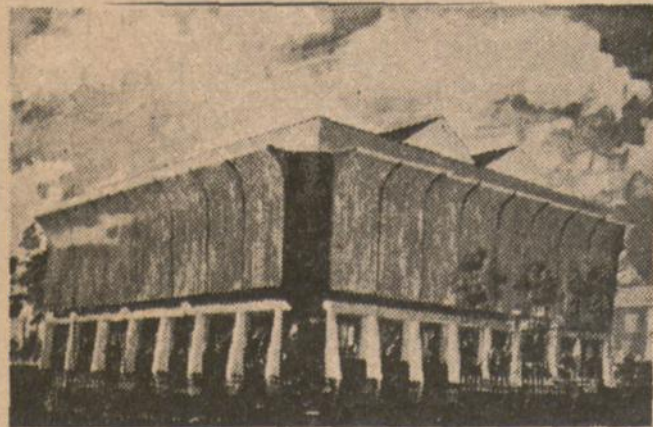
LIETUVIŲ NAMUOSE

Narių skaičius padidėjo iki 1200, jų įnašai sudaro apie \$80,000 sumą. Narių šimtinių yra 480, virš šimto – 62, virš tūksto – 3, likusieji, senųjų namų šerinininkai, po 25, 50 ir 75 dol. Vidaus paskolos laktai \$300,000 išpirkti su kaupu. Didelę dalį tos sumos davė Parama, kaip paskola nariams, kurie ją perskolino L.N. Tas

narių paskolas Paramai gražins ir palūkanas mokės L.N. Šiuo atveju nariai liko tik tarpininkais. Nariai kurie davė savo pinigų paskolai, suėjęs metams, turėjo gauti palūkanas, bet L.N. prašant, daugelis sutiko už pirmus metus palūkanų neimti arba jas pervesti savo įnašo padidinimui. Tuo būdu L.N. gavo iš narių dar keletą tūkstančių dol. Nežiūrint įvairių Valdybos pastangų ir kombinacijų, vistik L.N. nėra taip lengva verstis kaip pradžioje buvo manyta – namų įrengimo išlaidos 700 tūkst. ir su jomis susijusios skolos visą laiką spaudžia. Be to, dar prisideda kasmet namų išlaikymas 150 tūkst., miestui mokėsčiai 8 tūkst. ir nuolatiniai remontai.

Namų fasadai iš abiejų gatvių pusių tebėra tokie pat kaip buvo pirkti t.y. sena liuteronų bažnyčia. Fasadų pakeitimas, pagal arch. Kulpačiaus padarytą projektą, gali kainuoti apie 20 tūkst. dol. Kaip matyti iš projekto nuotraukos, fasadai yra sunkūs ir slegiantys, nors tai tik senos bažnyčios langams užmaskuoti lengva medžiaga, bet pastatas atrodo kaip viduramžių pilis. Bent dabartiniu metu apie namų fasadų pakeitimą negalvojama, nes nėra lėšų.

Praeitą kartą rašiau (Dirvos 91 nr.) apie menės "Gedimino pilis" įrengimą ir pasiūlydamas girdėtai tautiečių atsiliepimais kiek kritiškiau išsireiškiau, susilaukęs priekaištų iš Moterų būrelio. Iš kitos pusės, greta tos menės esantis pensininkų klubas, ypač jo vadovai, nepatenkinti tos menės įrengimu, sveikino mane už teisingą žodį. Reikia pasakyti kad L.N. pensininkai nėra kokie neišmanėliai, jų tarpe yra su aukštuoju mokslo, studijavusių meną, istoriją, architektūrą, L.N. pirmininkas irgi pensininkas. Taigi negalima su juo nuomone nesiskaityti. (Klaidas pensininkų klubas yra Priskelimo parapij). Kiekvienas narys gali suprasti: kai Liet. Namai dar nėra pilnai užbaigti, pusė milijono dol. skolos spaudžia, ar tikslinga gadinti gražiai įrengtą salę, ar dant jos sienas ir lubas kad įrengti abejotinos, istoriškai neparemtos pilies menę. Anksčiau toji salė buvo šviesi, jauki, o dabar tamsi, niūri. Ją galima būtų kiek pataisyti nuimant nuo sienų ir durų tuos kaimiškus X kryžius.

Taip atrodys ateity Lietuvos Namai

Simas Kudirkai lankantis Hartforde, Conn. po spaudos konferencijos su grupe lietuvių. Iš kairės: A. Dragunevičius, A. Dzikas, Z. Strazdas, B. Zdanienė, S. Baltauskas, Simas Kudirka, J. Kirkutis, Z. Dapkienė, J. Belazaras ir S. Zabulis.

Kodėl L.N. Valdyba leido moterims ten menę ruošti, vienas pareigūnas man aiškino taip: "Valdyba ilgai tą reikalą svarstė. Jei ji nebūtų leidusi, tai Moterų būrelis būtų supykęs ir atsiskęs L.N. talkininkauti, o be jų pagalbos negalime apseiti". Moterų būrelis įsisteigė kad padėjus L.N. ūkiškai tvarkytis ir išbristi iš skolų, o ne tam, kad daryti naujas skolas. Tos menės įrengimas, kainavęs keletą tūkstančių dol.

STUDENTŲ
SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 28-30 d. Toronto Royal York viešbutyje įvyko Amerikos ir Kanados lietuvių studentų suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 400 registruotų dalyvių. Paskaitas skaitė Gabija Juozapavičiūtė, dr. Ilona Maziliauskienė, dail. T. Valius ir dr. M. Ramunienė, bet tose paskaitose dalyvių skaičius buvo nedidelis. Studentai suvažiavoja ne tiek paskaitų klausyti kiek pasiūlyti, susitikti draugus, gal ir gyvenimo draugės... Toronto didmiesčio lankymui vadovavo Snaigė Valiūnaitė.

Suvažiavimo posėdžiai vyko paskutinę dieną. Dienotvarkė buvo trumpa: centro Valdybos rinkimas, sekančio suvažiavimo vietos nustatymas, nutarimai ir rezoliucijos.

Į Centro Valdybą buvo

KAI MES VALGĖME ŽĄSIS

RAPOLAS DAUKŠA

Atsiminimus dabar rašo kas tik nori. Apsėdo ir mane. Sunkius laikas atsiminai. Mat, Kalėdos, Naujieji – visai pasitaiko: nūgerti, ir užkramtyti, infliacija padejuoti, valdžią pakeikti.

Taip ir taip, tas ir tas, žinote. Ir atsiminėm anuos labai sunkius nepriklausomy-

bės laikus. Pagalvokit, kas galėjo būti žiauresnio, kaip priverstinas žąsų valgymas! Ir tai per šventas Kalėdas, kai tu, žmogau, išmetęs aštuntą klebonišką, ruošiesi mesti devintą. Ir pilnas geros valios. Visuotinas teroras, pasakysiu. Tokie nusidavimai, tikri tikriausi. Bu vau aš tada muitinės stulpas, galiu pasakyti. Tokiam stulpui – stulpiškai: suvalgyti aštuoniolika žąsų. Pagal kokias tai algų lenteles, pajamas.

Iš lėto, per vakarienę ruošiu žmoną. Atsargiai širdies ataka gali trenkti. Sakau, taip ir taip, vadinasi, visa mūsų miela tėvynė valgyt žąsis ir, atliekant patriotinę...

– Ir vėl žąsis! – sukliko žmona su kasiniu torto užu žando. Buvau, matai, pamiršęs kad tai antras žąsų valgymo vėjus. Aš, žinoma, atsargiai pėdas dėliodamas artėju prie reikalo. Sakau, Jūlyte, be pasiaukojimo žmoniai ir tėvų žemės gerovė gali visai sušlubuoti.

– Tu vėl su Romo Striupo alkanomis mintimis, – trenkia žmona.

– Matau, kad nieko nebus. Atidėsiu nakčiai. Taip sau, paryčiui, manau, pabudus, petį pabučiuosiu ir, vadinasi... Jūlyte, be pasiaukojimo biudžeto nebalansuos. Tie prakeikti hitlerininkai, dėl Klaipėdos nacių pakušimo... Ir taip toliau, nebeperka mūs gražiai nupenėtų ir nupeštų žąsų.

Ir pabandžiau. Ir petį pabučiavau ir šiaip ir taip. (Sexo tada dar nebuvo išradę). "Tu vėl su savo pasiaukojimu! suriko žmona. Tyliu. Nesiseka, pasakysiu. Širdį suspaudė. Ne iš karto buvau pasiruošęs pasakyti, bet, manau, pirmiau pasakysiu, kad šešias žąsis, o gal septynias suvalgysim sau su brangiais draugais, iškilniais tautiečiais. O po to, pasakysiu, jog teks suvalgyti dar dvylika. Čia mane sugavo žmona, girdi, vakar minėjai devynias žąsis, o dabar tik šešias. Čia pasitaisiau, sakau, gal bus septynios. Ant tų septynių žąsų ir sutikom laukti geros valios ir ramybės švenčių.

Ir prieš pat Kalėdas man atėjo beveik išganinga mintis: iškepsim visas septynias, ir sukviesim mielus pažįstamus. Ir skaičiuojam: Bukelnių vyras, žmona, o gal ir duktė. Šoblinkai du. Ogi ir mūsų įstaigos poetas-pranašas Brazdys. Liesas žmogionis, bet jo žmona, ta, taip sakyti, viena gali suraityti pusantros tikrai, o gal ir dvi žąsis.

Bet, žinot, bėdos akių nesumerkia nei danguje, nei žemėje, kaip sako jau minėtas mūsų įstaigos poetas Leonardas Brazdys.

Sėdim po langu ir svečių laukiam. Laikrodis tiksi, katinas ant sofos snukutį prausiasi. O kur svečiai? Ir valanda ir antra laukimo. Skambinu Bukelniams: kaipgi jūs, ten mieli tautie-

čiai? Laukiam abu, aš ir Jūlytė, žąsų ant stalo. Labai atleiskit, brangieji, mes patys prisikepė žąsų laukiam užkviestųjų. Jau buvom pasirengę jums telefonuoti atsako pats Bukelnis. Nesirodo sako, ir mūsų kviestieji, o devynias žąsis turim ant stalo. Padėjau telefoną. Skambinu Šoblinkams. Užimtas telefonas. Keletą kartų – vis užimtas! Pagaliau – prisiplūčiau. Kaipgi, sakau, mielieji bičiuliai ponai Šoblinkai, ar gražu taip vėluotis? Ir jie puolasi atsiprašinėti. Girdim, skambinam kviestiesiems, o tie, matote, savo ruožtu statulų aptupdę žąsimis – kviestųjų laukia, tikėdamiesi su keptom ir virtom žąsimis susidoroti su mielių bičiulių pagalba. Norėjau jau rėžti: koks tas bičiulis, jeigu ir su žąsiena neprisišaukiu!

O jau ponai Barzdžioniai, geriau sakant, mūsų įstaigos registratorius poetas, turėdamas tokią žmoną, lengvai sudoros, berods šešias žąseles. Tiek jau paskyrė. Ko jam vaikščioti, kitiems gera daryti – valgyti keptas žąsis.

Ir sėdim su žmona. Metas žiburį degti. Vieną žąsį beveik su pasišventimu suvalgėm. Įpusėjau antrą. Bet kur tu žmogau – dar penkios, prikimštos slyvų, obuolių, kiaušinių trynių, kriaušių. Kas bus tai bus. Sėdim už stalo. Taip sakyti: du geros valios ir žąsų. Žmona kone verkia, sako tiek kepimo, kimšmo! Dvi nakts akių nesumerkia. Tuo sunkiu metu – skambutis! Kagi čia ponas Dievas siunčia? Nušvitom. Abu šokam prie durų. Atidarom. Nugi, nugl!

Leonardas Brazdys su žmona Brazdiene. "Prašom, prašom, poete", žmona neriasi iš kailio. Ne poezija, manau, dabar rūpi. O poetas vos ant kojų laikosi. Žaksi, akis varto. Sodnam už stalo ir poeta ir jo šešiapūdė, o jis... "Per pasaulį keliauja žąsis..." užsikirto jam žodis. "Poezija poete, gal vėliau, prašau užkasti". O jis taip ir žioptelėjo: "Pone viršininke, nieko nebus... kad maniškė. Aš jau visur... kiek galėdamas... pas Šamogą, pas Šoblinkus, pas... Tu, Glorija, tu valgyk. Padėk artimui ir virr..."

Matau, mano Jūlytė visai kalbina poeto Gloriją, o ši, moteris ir apkabinti ir pasodinti, bet ir jinai sako: "Atleiskit, pone viršininke ir ponai viršininkai. Iki gerkles mazgo prisikimšau. Kiek galėjau – visiem padėjau. Užėjom girdi, linksmy švenčių palinkėti ir taip toliau. Matau, valgytojų nesitikėk. Žmona, maniškė, vis dar neriasi iš kailio, meili svečeliai, gal čia nuo krūtinės, svieste kepta, su kriaušėmis, gal su slyvomis? Tuo metu tas mūsų gvėša poetas ir drėbs: "Pone viršininke, kada jūs nuo manęs pasiimsit tą vienuoliką žąsų. Sugess... žiurkės... ir taip toliau".

Čia manoji suriko: "Tai tu, nevydone, dar vienuolika žąsų pas ponus Brazdžius!"

Matau, iš manosios akių žaibai tvieskia. Perkūnija bus vėliau. "Žengs per kalnus, per klonius..." atgijęs prabyla mūsų įstaigos poetas. Bet – skysti barščiai. Įstaigoje, vardinėse, viršininko šetėkšnos dvynekų gimimo proga poezija – gerai, bet mums reik ne poezijos, o žąsienos valgytojų.

Šiaip taip atsistojo poetas. Jo šešiapūdė atsiprašinėja, girdi, maniškis tai su poezija, o man teko visur valgyti ir valgyti Už du. Išėjo, išsinesdino. Jokios naudos, Likau su itūžiu verdančia Jūlyte: "Tu visada mane apgaudinėjai. Tu, žioplai tau visi prikimšos žąsų! Grūstė prigrūdė! O tavo draugai – toki ir draugai – sukišo tau didžiasias!"

Aš tyliu. Kaltas. Gerai, kad tada dar nebuvo išbūlinti divorsai.

Didžiausias kailių
pasirinkimaspas vienintelį
lietuvių kailininką
ChicagojeNORMANA
BURŠTEINATel. 263-5826
(įstaigos) ir
677-8489 (buto)185 North Wabash Avenue 2nd Floor
Chicago, Ill. 60601Viešėdami Chicagoje aplankykite
MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ — PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUSAITIS ir J. MAŽEIKIA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų
ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

KO AŠ NEMAČIAU AUSTRALIJOJE

ANTANAS LAUKAITIS

Spalio mėn. ilgojo savaitgalio dienomis, Newcastle įvyko savo rūšies pirmas meno seminaras. Pirmas ne tik apimtimi, bet ir tuo kad federalinė valdžia padengė visas rengimo išlaidas. Žinodamas, kad lektorių ir demonstruotojų tarpe buvo pakviestas ir vienas lietuvis, mums gerai pažįstamas dailininkas Leonas Urbonas, už sukau pas jį pasiteirauti, kaip jam ten viskas pasisekė. Pataikiau pačiu laiku. Iš kelionės grįžęs, dailininkas kraustė savo mantas ir iš automobilio jas nešė į savo studiją. Apie pasisekimą nebuvo nė klausimo. Jis buvo užrašytas pažįstamam, kiek pavargusiam, veide.

Sveikas, Leonai, duok man glėbėlį savo paskutinių išpūdžių, bet kartu nepamiršk, kad esu paprastas žurnalistas, už tai šnekėk paprastai, mirtingiesiems suprantama kalba, apie tai kas buvo, ko aš nemačiau. Pradedant, kas ši seminarą sugalvojo, parengė ir kokia iš jo nauda visuomenėje? Paberiu pirmuosius klausimus ir laukiau.

Sugalvojo ir pravedė vietinė menininkų sąjunga. Valdžia leido naudotis moderniausių mokytojų seminarijos patalpa ir išrašė padorų čekį, kad svečiai-lektoriai atvažiuotų iš tolimų ir artimų Australijos kampų, turėtų gerus patogumus ir "žmogiškus" kišenpinigius. Nauda publikai tokia. Už dešimt dolerių, trijų dienų laiką, ji gali eiti į bet kurią klasę, žiūrėti, klausytis, arba tapti trijų dienų studentu, pačiam asmeniškai tapyti, piešti, patariant, daugiau ar mažiau žinomo dailininko. Pertraukų metu ji gali užsukti į galeriją, kur kabuoja "meisterių" sukurti kūrinių, paveikslai. Vienoje salėje buvo paroda mėgėjų ir studentų, vėliau premijuojant geriausių darbų. Lektoriai nubalsavo ir vienam iš keturiasdešimt dalyvių teko trumpalaikė stipendija.

O kas gi tie lektoriai buvo?

Lektoriai buvo įvairūs ir skirtingi charakteriai, iš bent kokio taško pažvelgus. Amžiumi nuo jauniausio 24-rių metų ir seniausio — 80. Stiliumi: nuo praeito šimtmečio iki ateinančio. Septyni menininkai — penkios tautybės.

Idomu kokios? Trys "seni" australai ir keturi "nauji": latvis, lenkas, ukrainietis, na ir lietuvis.

Sugyvenot? Puikiausiai. Visi buvo tiek skirtingi savo pasirinkta kryptimi ir dėstymo priemonėmis, kad viens kitam atkultūri lipti negalėjo. Šio seminaro ir buvo centrinė idėja, kad Newcastle, industrinio miesto publika, iki šiol mažai mėgstanti meną, turėtų progos pažvelgti į kūrėjo studiją, kaip galima įvairiai.

Sakykim, aš buvau visas tris dienas. Ką aš būčiau matęs ir pergyvenęs šitame meno "pot-pourri"? Dovanok už išsireikškimą.

Einam į Douglas Dundas klasę. Žibą senukas, panašus į pulkininką Sanders (Kentucky chickens), kadaise buvęs valstybinės meno mokyklos direktorius, savo ilgamečius patyrimus ramiai porino kelioms dešimtims visokio amžiaus "studentų". Matėsi iš karto, kad šis veteranas menininkas

ARTEMIS

Stanislaw Ostoja - Kotkowskio prie savo meno kūrinių Laser Chromason.

reprezentuoja tradiciją, kuri pereito šimtmečio gale Gauguin'as ir Van Gogh dri-so sulaužyti. Tu išgirsi, kaip juokas krušomis pabyra iš už uždarytų durų netolimos klasės. Atveri tyliai ir įeini. Ką pamatai, tai ne metaforas kovos nuotaikoj, tai ne Salvador Dali giminaitis, tai plačiai Australijoj žinomas latvis Reinis Zusters, tapytojas. Amžiaus pusiau-kelį, techniko ir stilijų irgi pusiau-kelį, tarp modernizmo ir tradicijos, tarp figūratyvio ir abstraktaus ekspresionizmo. Judesiai tokie gyvi, kad tur būt net baletmeisteris jam pavydėtų. Vaikšto jis tarp paletės ir paveikslų. Aiškina, rodo (ir irodo), kaip yra artimos ir giminingos abstrakcijos formos su gamtovaizdžių natūralia ir dirbtina aplinka. Auga paveikslas judinamas peiliu, špakteliu, kempiniu, auga anekdotų repertuaras, auga ir rieda prakaito lašai ant plačios kaktos.

Jei dažai ir terpentino kvapas nusibodo, einam toliau. Sukim į klasę, iš kurios pasigirsta visoki cypimai, vienas už kitą klaikesni girgždėjimai, kol juos užpila vargonų balsų banga, ją užverčiant perkūniškiems griaustiniams. Dreba aštuonių milijonų vertės naujo pastato gelžbetoniniai skliau-tai. Tokios garsų kokofonijos šis pastatas dar negirdėjo. Gal būt negirdėdai ir tu. Būtų pats laikas ir su kompozitorium susipažinti. Lenkų kilmės Stanislovas Ostojas-Kotkowski atvežė savo studiją, mokslo ir meno vestuvėms pademonstruoti. Ši klasė antroji seminaro ekstrimos pusė: pakopa į ateinančio šimtmečio meną.

Šitokiai "techno-meno-logi-jai" aprašyti man irgi terminų trūksta.

Pasistenk, bent trumpai, bendrais bruožais.

Kampe ant stalo matai aparatą "THEREMIN 72". Kiek toliau mažas kompiuteris. Centro sferinė struktūra ir ekranas, vadina-mas "Laser-Chromason Mark II". Šių aparatų grupė-gali iš judesių ir palietimų iššaukti garsus, atitinkamai suorkestruoti, atsiminti ir pakartoti, kai ekranas iš visos muzikos parodo judesių ritmus, spalvų ir dimensių pavidale: žodžių kas nors priejęs arti prie šio aparato gali pasimostikuoti ir salėj tuo girdėsis spiegiančios raganos, audros, kai ek-rane judės ir keisis vaizdai, tarsi aurora miniatiū-roje. Jei M.K. Čiurlioniui būtų pasisekę išgyventi šimtas metų, tai, tikriausiai, šie žaislai būtų patikę.

Girdėjau, kad ir taip vadinami "happeningai" turėjo savo atstovą. Sakyk, kas yra

tie "happeningai"?

Jauniausias svečias buvo ukrainietis Alex Danko, iš Sydnėjaus universiteto. Jis atvažiuo be dažu, be teptukų; tuščiomis rankomis. Jam nereikėjo nei klasės patalpų. Studentus, publikos savanorius, jis pavertė savo darbo įrankiais, o visą aplinką, studiją. Aš spėjau tik dvi demonstracijas pamatyti.

Papasakok bent apie šias.

Apie dvidešimt žmonių stovi eilė, rankas and kėdės atramos pasidėję. Paskutinis pasiima savo kėdę, perlipa per kitas kėdes ir užima vietą priekyje. Taip daro sekantis ir sekantis. Tas gali užsistoti valandą, ar valandas.

Kame gi čia menas glūdi?

Pergyvenime. Niekas nešneka, nediriguoja, eina ir eina vienas paskui kitą į priekį. Nejučiomis susidaro kryptis ir toks keistas karavanas išvaikšto patalpas, koridorius ir sodą, kai niekas iš anksto nežino kur ta grandinė pasuks.

O kitas atvejis?

Pasiskirstoma į poras. Vienas užsiriša akis, kai kitas jį vedžioja ir pasakoja ką mato, bando spėti ką liečia ir pan.

Gi ar čia menas?

Tai meno savokos platinimas. Esu tikras, kad iš dalyvių nei vienas panašioj padėty nėra buvęs. Tai naujiena ir nepatirtas išpūdis, nors ir atrodo vaikiškas žaidimas. Vaiku pažais-ti suaugusiam, gali atitinkamai paveikti ir pačią pasauliūrą.

Na, o ką būčiau tavo klasej patyręs?

Mano kontribucija buvo paskaita, diskusija ir praktiška demonstracija.

O temos?

Pirmoji "Laiko spraga ir laiko šuolis" (Time gap and time leap). Antroji "Išradinimas ir gilesni pasaulio sluosniai" ir trečioji demonstracija improvizuotoj studijoj, prisilaikant temos "Kūrybinė ekstazė ir vaizdinių problemų sprendimai" (Creative extasy and pictorial problems).

Skamba profesoriškai, ar buvo pasekėjų tokiom minčių gijom sekti?

Pilna klasė. Temos skamba kitaip, negu pats pravedimas. Mano tikslas buvo paprasčiausiais žodžiais išryškinti iki šiol dažnai pradėtų romantizmo apsiautų kūrybos procesus.

Ar lietuviai, kurių keli šimtai gyvena ir šiame mieste, ypatingai studijuojantieji meną, pasinaudojo šia vienkartinę progą?

Trijų dienų bėgyje nemačiau lietuviško veido ir ne išgirdau lietuviško žodžio.

Nesirūpino, nežinojo?

Newcastle didžioji spauda ir televizijos stotys užtenkamai paminėjo. Per mažą lietuvių bendruomenę, kad atsirastų meno entuziastų, norinčių tris, ilgo savaitgalio dienas, pašvesti menui.

Iki šiol gyvas energingas veidas pradėjo rodyti rūpesčio debesėlius ir jutau, kad ir dailininkams poilsis yra reikalingas. Antra ver-

Rumunas Jacques Sandulescu

SUKČIAI DĖL BADO

JURGIS GLIAUDA

Harcourt Brace Jovanovich, Inc. leidykla (757 Third Ave., New York, N.Y.) išleido rumuno autoriaus Jacques Sandulescu subeiletrintų atsiminimų tomą "Hunger's Rogues". Tai jauno "išvietinto asmens", dipuko, atsiminimai iš 1948 metų apie tada siautusią Europoje juodąją rinką.

Autorius vaizduoja ano meto ekonominę, moralinę ir politinę Europą. Jis matė tą Europą ir susipažino su ja, būdamas jaunas (vos 19 metų sukakęs), pilnas avantiūristinių išdaigų, beteis DP titulu — ir vis dėlto pilnas vilčių patekti į naują gyvenimą, į Naująją Kontinentą. Ten, jo nuomone, net šokolado plyteles galima gauti beveik už dyką.

Kitaip buvo aplink jį. Kova dėl išsilaukimo, kova prieš badą ir nužmoginimą vertė jo barako dipukus (lėnkus, bulgarus, lietuvius) visaip suktis, spekuliuoti, viską vertinti "piktirduoti" mastu. Jaunasis dipukas, rumunas Jacques Sandulescu, palengva ir giliai įsitraukė į juodosios rinkos avantiūras. Visa tai tam-

tus, dar rūpėjo viena kita atsakymą išgauti.

Ar toks seminaras buvo vienkartinis?

Nemanau. Vadindčiau jį pilotiniu, prototipiniu. Jis išjudino ir pabudino. Išpūdiams nusistovėjus, ateities užmojos tikrai paaiškės.

Dalyvaustum vėl?

Jei kviestų, mielai.

Ačiū už pokalbį. Kadaise man sakei, kad dailininkui sunkiausias kūrybos momentas yra paveikslui vardą parinkti, gi man — šiam pokalbiui pavadinimą. O gal padėsi?

A, a..., vadink... "Ko aš nemačiau Australijoj".

Taip ir padariau ir sau besišypsodamas pagalvojau, ar gi kada dar man teks tokie dalykai Australijoj matyti ir būnant paprastam mirtingajam, iš vis ar aš norėčiau matyti kaip žmonės su kėdėmis vaikiškus žaidimus žaidžia, kaip kompiuterinės

mašinos, karo audrų garsus primena, paryškindamos bai

siausiais bombardavimų ir gaisrų vaizdais ir pan. Aš turbūt, kaip ir kiti "užkietėję" lietuviai, palikę šį ultra-modernų meną būsimojoms kartoms, trijų dienų ilgojo savaitgalio atostogas išnaudočiau linksmesniems savo malonumams.

Nepyk, Leonai, bet aš vietoj paletės ir teptuko, tenaudoju tik rašomąją mašinėlę. Dar kartą ačiū už malonų pokalbį.

pa tam tikra psichoze, spekuliacijos aistra. Šioje knygoje tiesiog siaučia juodosios rinkos orgijos, spekuliaciniai sandėriai, "garbės žodžiai", begėdiški apgavimai. Juodoji rinka buvo to laikmečio tikrovė: "The black market was the reality of the times" filosofiskai ir tiksliai nusako autorius (psl. 249) knygos esmę ir savo dalyvavimą "laikmečio tikrovėje". Nors autorius naudoja reportažinį ir kieta dėstymą, nejučiomis jaučiame tam tikrą melancholiją, apmaudą ir sentimentą vis minties skeveldrose užsilikusiai svajonei apie "kitą gyvenimą", jaukų, ramų, idealiną. Šita, vos juntama paralelė, visą knygą išima iš nuotykinio, natūralistinio, "non fiction" kategorijos lektūrų ir paverčia kenčiančio ir kentėjusio žmogaus liudijimu. Sociopsichologijos momentas sako, kad aplinka, savaip suprantama moralė, savaip įsivintos socialinio elgesio normos, formuoja žmogų. Tai yra pamatas, ant kurio Jacques Sandulescu stato knygos pastatą.

Autorius puikus savo detalizacijos akrobatika, jo nuostabus pastabumas pristato vaizdus ir išgyvenimus visame įvykio komplekse: lygiu respektu vaizdai ir asmeniui jis nusilenkia esmei ir vos pastebimai detale. Pastebimas jo neskubotumas dėstant ir vaizdingas lakoniškumas dinamiško įvykio vaizde. Ta vaizdavimo maniera visiškai įtikina skaitytoją, nors mūsų įprastos etikos ir moralės normos dažnai protestuoja prieš autoriaus ir jo knygos veikėjų elgesį ir sprendimus.

Spekuliacijos siautulyje teko suktis juodojoje rinkoje su kiauliena, su cigaretėmis, su kavos siuntomis, su penicilinu, foto kameromis, laikrodėliais, ir t.t. ir t.t. Finalo scenose autorius nušė, kitų pavestas "sacharino tabletes", kurios, paaiškėjo, buvo opiumas. Kartu su kitais, jis vogė kame-ras, lino į vokišką pilią grobti senienas, per klaidą gavo iš ruso kareivio švarką su utelėmis ir trims svarais rankinių laikrodėlių kišenėje...

Tas siautulyk kartais atnešdavo pūdus mažaverčių vokiškų markių, prancūziškų frankų. Taip buvo kelionė į Paryžių su milijonu cigarečių, suslėptų benzino tankuose. Cigaretės pardavė spekuliantams alžirietiams. Vėliau šie alžirietiai ieškojo autoriaus ir jo draugų, norėdami juos nu-dėti. Mat, cigaretės benzino tankuose prisitraukė benzino garų ir sproginėjo...

Pagautą kiaulę slapta piovė ir, sukupoje gabalais, mėsą galius nešė po skvernu. Spekuliantai atrodė, kaip bombardavimo aukos, kruvini...

Komiškų vaizdų grandinės grupuojasi su rizikingais, gresiančiais kalėjimu, net sušaudymu. Taip autorius, apsirengęs kareivio amerikiečio uniforma važinėja su kavos maišais traukiniu ir susitinka su britų karine policija...

Jacques Sandulescu nėra pradedas rašytojas. Jis išleido šurpius savo atsiminimus "Donbas", "Hunger's Rogues" jo antroji knyga. Ši knyga, leidinių registre yra "autobiografija". Tačiau ji duoda daugiau. Tai 1948 metų tam tikro europinio gyvenimo sektoriaus vaizdas.

Sovietų kariuomenei įžengus į Rumuniją, autorius, tada šešiolikmetis ir fiziškai labai stiprus jaunuolis, buvo sugautas į mokyklą be-einant, deportuotas į Donbaso kasyklas. Čia jis dirbo ir seko per porą metų. Pagaliau jam pavyko pabėgti. Vargais negalais jis pasiekė Vakarų Vokietiją. Jis pateko į DP stovyklą. Jam buvo suteiktas išvietinto asmens statusas. Avantiūristinis spekuliantų gyvenimas, kuris neatnešė jam turtų, suteikė turinį šiai knygai. Kai kur jam teko susitikti DP aplinkoje ir su lietuviais, kuriuos, deja, jis suplaka su slavais.

Knygą recenzuojama leidyklos pasiūlymu. Knyga įdomi, patraukli, imigrantams ji primena beteisiškumo periodą po karo nusiaubtoje Europoje.

Sol. Genė Antanaitytė-Ugianskienė, atlikusi meninę programą Balfo trisdešimtmečio minėjime Philadelphiaje, klausytojų buvo labai šiltai sutikta.

K. Cikoto nuotrauka

PLUMBER

Interesting full-time, position available. 2-4 yrs. experience as maintenance plumber. Will be working on the maintenance of plumbing throughout the University. Excellent salary, benefits and working conditions.

Please call our Personnel Office and arrange an interview

CASE-WESTERN RESERVE UNIVERSITY
10900 EUCLID AVE.
CLEVELAND, OHIO

An Equal Opportunity Employer (95-2)

Ar aš Tau, sese, nesakiau?

KARO GRĖSMĖ

JURATĖ STATKUTĖ-DE ROSALES

Dirvos 99-tame numeryje, išleistame 1972 metų gruodžio mėnesį, rašiau: "Kai kurių labai mažų arabų valstybių finansinis pajėgumas šiandieną kyla į stačiai neįsivaizduojamas aukštybes. Tuo tarpu, tų mažų kraštų milžiniškas finansinis potencialas tėra saugomas palyginti silpnomis karinėmis pajėgomis ir jis būna įvairių lengvai nuverčiamų valdžių rankose". Kiek toliau, kalbėdama apie Iraką įvykusi prosovietinį perversmą, priminiau, kad "nesant lygsvaros tarp valdomo turto ir to turto apsaugos priemonių, neišvengiamai atsiranda paslaugų kaimynas letenai ištiesti". Ši "paslauga" kaimyno padėtis privedė prie gana absurdiškos situacijos: arabai, pakėlę naftos kainas, užveržė ekonominę smaugiamąją kilpą ant Vakarų Europos ir JAV kraštų, o tie yra priversti kuo skubiausiai tuos pačius arabus ginkluoti, tam, kad apsaugojus arabus (ir jų naftą) nuo sovietų!

Paskutiniu laiku, dauguma arabų valstybių išlaikė savo nepriklausomybės balansuodamos JAV ir sovietų interesus. Praktikoje, nuo sovietų letenos jas gina amerikietiški interesų buvimas, o nuo amerikiečių kontrolės — flirtas su sovietais. Tačiau naftos kainų per staigus pakėlimas grąsina suardyti sovietų-JAV interesų lygsvarą artimuose rytuose. Tai kas iki šiol tebuvo JAV-bėms tik strateginio punkto gynyba, pamažu tampa gyvybės ar mirties klausimu. Deja, toje naujai sudarancioje padėty, nežiūrint visos Kissingerio gražbilytės, JAV-bių politinė ateitis arabų kraštuose priklausys išimtinai nuo sovietų geros ar blogos valios. Jei sovietai, kurie šiuo metu turi didžiausius pasaulyje naftos rezervus, panorės ateityje konkuruoti su arabų eksportais, JAV padėtis artimuose rytuose pagerės.

Jei sovietai, priešingai, vieną gražią dieną nutars sudaryti bendrą frontą su OPEC kraštais, JAV-bėms kito kelio neliks, kaip ginklu rankoje iškovoti reikalingus naftos šaltinius.

Aptarusi ant kiek skirtinga yra sovietų ir JAV padėtis artimuose rytuose, 1972 metais užklausa Dirvoje: "gal... amerikiečiams teks griebtis agresyvesnių savo įtakos plėtimo priemonių? Ir kažin kokios tos agresyvinės priemonės bus?"

Tada, kai šį klausimą pa-
stačiau, gana keistu sutapi-
mu Nixono valdžios leitmo-
tyvą buvo "pasaulinė taika".
Neseniai buvo atsitraukta iš
Vietnamo, buvo važiuota
tartis dėl nusiginklavimu i
Maskvą ir suartėta vardan
amžinos taikos su Kinija.
Kaip tik tuo metu, Nixon-
as buvo perrinktas prezi-
dentu todėl, kad jis vaizda-
vo "pasaulyje taikos čempio-
ną". Tokiu laiku Dirvoje
spausdinti "herezijas" apie
JAV agresyvę intervenciją
arabų kraštuose atrodė gry-
na nesąmonė, tačiau redak-
torius mano straipsnį nepa-
bijoj, o skaitytojai — prie-
mė.

Šiandieną, JAV presiden-
tas Ford jau du kartu vie-
šai užsiminė apie karo grės-
mę, jei naftos kainos nesu-
normalės. Valstybės Depar-
tamento sekretorius Kissin-
ger irgi pakartotinai pabrė-
žė, kad "kyla susirūpinimas
dėl plintančios nuomonės
išspresiti karinėmis priemo-
nėmis naftos aukštų kainų
reikala".

Aišku, grasinti karu ir
stoti į karą yra du skirtingi
dalykai, bet yra reikšminga
tai, kad karo galimybę jau
yra pradėta laisvai minėti.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

PASKUBĖKITE
ISIGYTI
'ŠVENTARAGĮ'

Antra laida
nebus
leidžiama

VYTAUTO ALANTO istorinis romanas "ŠVENTA-RAGIS" antrasis tomas jau išsiuntinėtus knygu platin-
tojams. Norintieji gali įsigyti ir tiesiog Dirvoje. Knyga
616 psl. kietais viršeliais 9 dol. Minkštais viršeliais 8 dol.
Galima dar gauti ir pirmąjį tomą (minkštais — 5 dol.).

A T K I R P T I

DIRVA

P. O. Box 03206
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu dol. ir prašau atsiųsti man:

Šventaragis I tom. minkšt. virš.

Šventaragis II tom. kiet. virš. minkšt. virš.

Pavardė ir vardas

Adresas

Simas Kudirkas su žmona tarp Los Angeles skautų, kai gruodžio 22 d. lankėsi pas Kalifornijos lietuvius.

Buv. dillingeniečiai turėtų susitikti dar kartą

Šie metai daugeliui mūsų bus nepaprastai suka-
ties metais. Antrajam pa-
sauliniam karui pasibaigus,
savo tėvynių netekusiems
žmonėms globoti, iki bus su-
darytos sąlygos jiems pasto-
viau įsikurti, Vakarų sa-
jungininkai ėmė prieš tris-
dešimt metų Vokietijoje ir
kitose valstybėse organizuo-
ti globą, apgyvendinant juos
parinktose vietovėse, sto-
vyklose. Taip įsikūrė įvai-
rių tautybių politiniai, kultū-
riniai ir socialiniai telki-
niai, kuriuose penkeris me-
tus vyko gyvenimas, mezgė-
si pažintys, atsikūrė orga-
nizacijos, plito laikraščiai,
knygos, o judrusis jaunimas
siekė mokslo ir gražesnės
ateities.

Penkeri metai žmogaus
amžiui yra jau žymus lai-
kotarpis. Jo suartinti kai ku-
rių didesniųjų stovyklų buvę
gyventojai neseniai vėl susi-
tik, tik jau naujose sąly-
gose, jau šiame krašte. Šio-
mis dienomis laikraščiuose
buvo paskelbtas buv. Dillin-
geno stovyklos lietuvių atsi-
šaukimas, kviečiant š.m. rug-
sėjo pradžioje į Bostoną su-
važiuoti buvusius tos sto-
vyklos lietuvius. Iniciatyvos
ėmėsi bostoniškiai: Jonas
Valiukonis ir Mykolas Su-
batkevičius. Perskaitęs ini-
ciatorių atsišaukimą, apsi-
džiaugiau ir tuojau pat atsi-
liepiau pritardamas ir pas-
katindamas, kartu pasiūly-
damas tokią suvažiavimui
patogiausią vietovę — Chi-
cagą, kur gyvena daugiau-
sia buv. dillingeniečių ir kur
būtų parankiau ir iš kitų vie-
tų suvažiuoti. Man atrodė,
kad parankiausios vietos nu-
matymas yra pagrindinė są-
lyga suvažiavimo pasise-
kimui.

Į mano pasiūlymą bosto-
niškiai tuojau pat atsakė,
kad jie mielai sutiksia su
daugumos nuomone ir būsią
dėkingi tai kolonijai, kuri
apsiimtų suvažiavimą pas-
save suruošti. Kadangi lai-
kas greit bėga, o ėmus buv.
Dillingeno stovyklos lietu-
vių susitikimą ateinančių ru-
denį organizuoti, atsiras be-
galės paruošiamųjų darbų,
siūlau bostoniškį iniciaty-
vą pritardantis atskirose
vietovėse artimiausiu lai-
ku apsvaistyti ir tuojau pat
susižinoti su p. J. Valiu-
koniu (99 P Street, So.
Boston, Mass. 02127). Tai
padaryti būtų labai lengva,
nes kiekvienoje gausesnė-
je lietuvių gyvenamoje vie-
tovėje (Chicagoje, Detrote,
New Yorke, Clevelande ir
kt.) buv. dillingeniečiai, kiek
teko patirti, visą laiką pala-
kė tarpusavio ryšius. Iškilus
dabar specialiam reika-
lui, manau, kiekvienoje vie-
toje atsirastų judresnių asme-
nų, kurie bostoniškį iniciaty-
vą aptars ir atitinkamai
reaguos. Yra labai svarbu,
kad visi atsiliepiamai suei-
tų į vieną vietą, todėl čia
pakartojau p. J. Valiukonio
adresą.

Kada jau paaiškės princi-
pinis pritardimas, bus gali-

ma imtis konkretnių dar-
bų ir detalesnės programos
sudarymo bei jos įvykdy-
mo, darbų pasiskirstymo ir
atitinkamų darbo grupių pa-
kvietimo. Manau, iniciato-
riai būtų patenkinti, jeigu i-
jų atsišaukimą atsilieptų
kuo didesnis suinteresuotų
žmonių skaičius, ypačiai
anuomet buvęs jaunimas —
dabar daktarai, inžinieriai,
menininkai, mokslininkai ir
kt., arba tie, kurie buvo
priversti įsikurti ten, kur
daugiau buv. dillingeniečių
kažkaip neapsigyveno. Per
30 metų daug kas pasikei-
tė, nemaža be laiko išvyko
ten, iš kur negrįžtama. Lauk
sime dar ilgiau — kada nors
suvažiuos dar mažiau. Tad
manau, kad bostoniškiai ver-
ti padėkos už ėmimąsi gra-
žios iniciatyvos labai tin-
kamu laiku.

Al. Laikūnas

• **Clevelando pensininkų klubo valdyba** prašo praneš-
ti, kad jau antri metai Lie-
tuvų pensininkų klubas
ruošia Clevelande tradicines
bendras lietuviškas Kūčias
klubo nariams ir visiems
lietuviams, kurie nori daly-
vauti bendrose Kūčiose. To-
kios Kūčios įvyko ir pra-
ėjusių metų gruodžio mėn.
24 d. Naujosios parapijos
salėje.

Dirvos Nr. 1 (7 psl.) bu-
vusi įdėta nedidelė nuo-
trauka su truputį klaidin-
gu parašu. Bendras Kūčias
turėjo ne Clevelando pensi-
ninkai, bet Pensininkų klub-
o nariai ir dalyvavo ne
"gausus būrys pensininkų",
bet gausys būrys Pensininkų
klubo narių ir svečių.
Svečių dalyvių buvo didžiū-
ma. Klubas tikisi ir ateity
išlaikyti šią tradiciją.

EXPERIENCED JOB SETTERS

To set up and operate on drill pres-
ses including lappers, multispindle
and radial. Must be able to work
either shift.

APPLY OR CALL MR. D. HAUSER
AT

313-543-7510

BENDIX CORP.

FILTER DIVISION

434 W. 12 Mile Rd.

Madison Heights, Mich.

An Equal Opportunity Employer M-F

(95-2)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

Ona Rukštelienė,
Dearborn Hts., Mi.
Bonifacijus Bukauskas,
Miami, Fla.

Visus šiuos asmenis ma-
loniai sveikiname įsijungu-
sius į gausią Dirvos skaity-
tojų šeimą.

AUKOS DIRVAI

Atnaujindami prenume-
ratą ir kitomis progomis
aukojo Dirvai šie asmenys:

V. Paukštys, Chicago \$3.00
F. Andriūnas, Wyncote .. 12.00
P. Sideravičius, Cicero .. 2.00
A. Stepanauskas,
Newington 2.00
P. Dagys, Columbus 2.00
A. Gleveckas, Chicago .. 7.00
J. Grauzinis, Chicago 5.00
R. Minkūnas, Seven Hills 2.00
V. Šamatauskas, Cleveland 2.00
Leon K. Leonas,
Palos Park 10.00

Alan's Stamps, Toronto .. 2.00
J. Vėblaitis, Union 4.00
Vladas Stropus, Chicago .. 7.00
P. Bielskus, Brooklyn 7.00
Lietuvių Fondo
auka, Chicago 20.00
I. Petniūnas, Hartford 7.00
V. Staškevičienė, Detroit 2.00
P. Mekas,
Fest Hyannisport 1.00

K. Rožanskas, Chicago .. 7.00
P. Budininkas, Chicago .. 15.00
V. Bakūnas, Willowick .. 2.00
G. Songinas, Chicago 5.00
J. Jaškauskas, Dayton 2.00
B. Vosylius, Chicago 2.00
St. Šližys, Dearborn 2.00
M. Aukštaitė, Downsville 2.00
R. Douglas, Orange Park 5.00
J. Jakubonis, Chicago 7.00
Stefanija Prockys, Chicago 7.00
A. Kalvaitis, Chicago 7.00
G. Andriukonis, Arlington 5.00
J. Trojėnas, P. O. St. James 7.00

Ed. Balceris, Los Angeles \$10.00
G. Alekna, Racine 2.00
Vl. Mieželis, Phoenix 5.00
B. Garlauskas, Euclid 5.00
ASS Detroito Skyrius,
Detroit 15.00
J. Šukys, Toledo 5.00
P. Lukošius, Australia 13.00
Simas Kašeliūnas, Chicago 30.00
Liudas Sagys, Lyndhurst 10.00
S. Mickus, Medinah 10.00
K. Virbickas, Philadelphia 5.00
Anna Stnkūnas, Cleveland 2.00
A. Valavičius, Los Angeles 5.00
K. Pautienis, Cleveland .. 5.00
A. Braškys, Sudbury 12.00
V. Satkus, St. Catharines 2.00
Irena Girgis,
Englewood Cliffs, 20.00
Danutė Senikas,
Monticello 27.00
A. Butkūnas, St. Charles 7.00
P. Kvedaras, Toronto 7.00
John L. Kas,
Ormond Beach 10.00

Visiems aukojusiems nuo-
širdžiai dėkojame.

• **Apdraudos reikalais ge-
riausius patarnavimus gau-
site kreipdamiesi į Z. Obe-
lenį tel. 531-2211.**

SECRETARY

Challenging position available
for a bright person interested
in a responsible role in a Uni-
versity office. You will be as-
sisting faculty members with
their correspondence, manu-
script and contract proposals.
Must have good typing skills
and 1 to 2 years experience. We
offer excellent benefits and
tuition.

Please call our Personnel
Office and arrange an interview

**CASE-WESTERN
RESERVE
UNIVERSITY**

10900 EUCLID AVE.
CLEVELAND, OHIO

An Equal Opportunity Employer (95-2)

**WANTED AT ONCE
COLOR MATCHERS**

Experienced persons to work
with colored coatings to coordi-
nate and monitor machine runs.
Please contact:

Jim Anderson
**LUDLOW SPECIALTY
PAPERS**
Cummings St.,
Ware, Mass. 01082
413-967-6204

An Equal Opportunity Employer (92-4)

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• J. Malskis, LB Clevelando apylinkės pirmininkas, apsilankęs Dirvoje, įteikė LB apylinkės valdybos Dirvai skirtą auką 50 dol., pareikšdamas:

"Lietuvių Bendruomenės Clevelando Apylinkės Valdybos vardu sveikinu DIRVĄ šių Taikos švenčių metu ir linkiu, kad ji kaip iki šiol taip ir ateityje žadintų mūsų brangios tėvynės meilę ir jungtų mūsų visų jėgas mylimos Lietuvos išlaisvinimui. Tegu ši kukli parama paskatina kiekvieną lietuvių prisidėti prie Jūsų taip kilnaus užsimojimo".

Dirva nuoširdžiai dėkoja LB Clevelando apylinkės valdybai už auką ir linkėjimus.

• Adv. Nadas Rastenis, ALT S-gos garbės narys, ir ponias, atsiuntė Dirvai šventinius linkėjimus su savo sukurtu eilėraščiu.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31715 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

Gerbiama Dirvos redakcija, nuoširdžiai prašome per Jūsų laikraštį pasveikinti visus Clevelando lietuvius, palinkėti Jiems linksmų Naujųjų Metų, geros sveikatos ir daug džiaugsmo. Be to prašome padėkoti visiems žmonėms, kurie prisidėjo prie mūsų įsikūrimo naujame krašte. Asmeniškai kiekvienam padėkoti nėra galimybės, nes esame gavę labai didelį kiekį laiškų.

Iš anksto būsimė dėkingi.

Kudirkų šeima

Clevelandiečių aukos Simui Kudirkai

75 dol. — Alf. Baliūnas.
50 dol. — L.K.V.S. Ramovė, B. Paulionis, V. M. Stan-
kauskai, V. Valys.

40 dol. — V. L. Čiurlioniai.

30 dol. — Ramunė Kubilius, S. B. Steponiai.

25 dol. — V. Apanius, Clevelando jūrų skautai — Simo Kudirkos laivas, B. ir E. Malcanai, A. Laikūnas, J. ir M. Švarcai, J. Švelnys, V. Urbaitis, O. ir P. Žilins-
kai.

20 dol. — Dr. A. ir E. Aželiai, V. ir A. Austrotas,

V. Bačiulis, A. ir V. Butkai, V. Civinskas, Vl. ir B. Čyvai, J. Duleba, K. ir E. Gaižutis, Wm. Jakubs, A. Juozaitis, Pr. Karalius, J. Lipnis, S. Lukas, M. ir V. Mariūnai, P. Mikoliūnas, A. Nasvytis, Pr. Puškorius ir šeima, J. Skavičius, K. J. Snieckus, A. ir J. Stempužiai, Tarutis, M. K. Tijūnėlis, K. Titas, R. Vaitėnas, Aldona Valiukas.

15 dol. — A. Alkaitis, P. Ambrazevičius, A. Bielskus, Bridžių šeima, V. Kizlaitis, Marcinkevičiai dr. V. Stankus, J. ir O. Žemaičiai, O. ir K. Žygai.

10 dol. — A. J. Andrejauskas, S. Astrauskas, M. Aukštuolis, R. ir A. Babickas, K. Balaišis, M. Balys, P. Banionių šeima, A. Benas, J. J. Biliūnas, J. Budrienė, Vl. Blinstrubas, M. Blynas, V. Čepukaitis, S. J. Čipkus, J. Čyvas, Vl. ir J. Dautai, Z. Dautartas, B. ir G. Dumbrys, kun. P. Dzegoraitis, V. Galinis, T. Gaškenė, St. ir V. Gedgaudai, A. E. Gedris, Z. Gelgotaitė, M. ir V. Gincas, B. Gražulis, A. Gylys, M. Iešmantienė, S. Ignatavičių šeima, Janavičius, V. Janušis, P. Jocius, H. ir I. Johansonai, Jonas ir Joana Račila, J. Kalkauskas, T. ir A. Kalvaitis, J. ir K. Karaliai, A. ir G. Karsokai, R. ir N. Kašuba, B. A. J. Kazėnas, J. ir St. Kazlauskai, S. Kersnauskas ir šeima, M. ir D. Kižiai, J. ir P. Kloriai, Knistautai, S. Lazdinis, J. Lepėška, F. ir A. Mackai, A. Masilionis, Vl. Matulionis, A. Meilus, St. Mikalauskas, N. Mockuvienė, L. Nagevičius, B. ir E. Nainys, A. L. Nasvytis, J. Nasvytis, Jn. Naujokaitis, Jz. Naujokaitis, M. ir O. Naumanai ir R. Karsokaitė, B. Navikas, A. Nevulis, K. ir O. Palubinskai, J. Pauža, M. ir Z. Peckai, J. Pivoriūnas, A. Plečkaitis, A. Puškoriūtė, R. Schwarz, J. E. Seikus, Č. Satkas, St. Selys, Skardienė, St. ir M. Slabokas, B. ir J. Smetona, Br. Snarskis, R. Siliūnas, Pr. Stempužis, V. Šenbergas, J. ir A. Šiaučūnas, Vl. Šniolis, H. Tatarūnas, M. ir P. Titai, D. Vaičiūnas, A. ir V. Valaitis, V. Vinclovas, E. Vyš-

Šv. Jurgio bažnyčioje vėl suskambėjo galingas choras, kuriam vadovauja muz. R. Babickas. Ta proga kleb. kun. B. Ivanauskas ir Br. Gražulis iškėlė pietus choristams. Nuotraukoje iš kairės: I. Grigaliūnaitė, inž. R. Kudukis, kalba R. Babickas, kleb. kun. B. Ivanauskas ir buvęs ilgametis vargonininkas P. Ambrazas.

V. Bacevičiaus nuotrauka

niauskiene, (trys) X. Y.
7 dol. — A. Gobis.
6 dol. — K. Mažonas.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS CLEVELANDE

Naujų Metų naktis, kai laikrodžiai rodo 12, turi sa-
vyje tam tikrą galią, suar-
tinančią žmones, stiprinan-
čią draugystės ir bičiulių
ryšius ir leidžiančią visiems
pasijusti vienos, didžiulės
šeimos nariais. Šitas mintis
sukėlė Lietuvių namuose
įvykę gausūs, gerai suorga-
niuoti ir sklandžiai praversti
Naujų Metų sutikimai. O jų
buvo net trys! Ketvirtasis
įvyko Nauj. parapijos apati-
nėj salė. Jį surengė jauni-
mo grupė. Be to, kaip ir
kiekvienais metais, įvyko
visa eilė privačių ar pusiau
privačių balių. Taigi galė-
tume tvirtinti, kad mažai
kas iš clevelandiečių bus
pramiegojęs tą reikšmingą
valandą.

Daugiausia svečių dalyva-
vo Lietuvių Bendruomenės
Clevelando Apylinkės su-
rengtame baliuje Liet. na-
mų didžiojo salė. Ji buvo
perpildyta, bet tatau nepa-
kenkė svečių ir pačių ren-
gėjų gerai nuotaikai. Pro-
gramą atliko Clevelando
Vyru Oktetas, vadovaujant
ir akompanuojant R. Babic-
kui. Skambios ir momentui
gerai parinktos dainos klau-
sytojų buvo džiaugsmingai
įvertintos. Trumpa kalba,
kviesdamas visus į bendrą
darbą tėvynės Lietuvos la-
bui, užbaigė paskutines se-
nųjų metų minutes pir-
mininkas J. Malskis. Po to pa-
kilta nuotaka sugiedotas
Lietuvos Himnas ir daug
daug kiekvieno žmogaus su
visais kitais pasisveikini-
mas, viso kuo geriausio
palinkėjimai, putojančioms
šampano taurėms dar labiau
skaidrinant nuotaikas ir ke-
liant jausmus... Sulietu-
vėjęs "Slabodos" serbų or-
kestras grojo ligi 3 val. ry-
to. Šokėjų poros, net laiką
pamiršusios šoko ir šoko.
Visiems buvo smagu. Ba-
liaus šeiminkų, p. Mainel-
lienei vadovaujant, nuopel-
nai visų buvo aukštai įver-
tinti: valgiai buvo geri ir
gausūs, patarnavimas grei-
tas ir mandagus. O atsigai-
vinimo baras, tvarkomas
Vl. Blinstrubo, Ign. Stanke-
vičiaus ir St. Astrausko, rū-
pestingai ir mandagiai sve-
čių troškulį ramino. Drabu-
žinėje tarnybą drausmingai
atliko jaunieji žaibo spor-
tininkai. Apylinkės valdy-
ba — Br. Gražulis, J. Žilio-
nis, St. Astrauskas, V. Bi-
liūnas, Vl. Bacevičius ir Pr.
Karalius, vadovaujant pir-
mininkui J. Malskiui, užtar-
nautai pelnė svečių padėką.

3 dol. — A. Bartuškiene,
M. Godliauskas, B. Jakutis,
V. Lingė, J. Rastenis, J. Sa-
dauskas, A. Šiaučūnaitė,
X. Y.
2 dol. — A. M. ir A. M.,
K. Kalvaitienė, V. Miškinis,
D. Širvaitienė, U. Verby-
laitė, P. Usalis, X. Y., X. Y.
1 dol. — Davis Ben, P. Ežerskis, J. Gelažytė, L. Ge-
lažytė, N. Gelažytė, T. Ge-
lažis, K. V., J. Mikalauskas,
M. F. Skužinskas, A. Vyš-
niauskas, septyni X. Y.
4 dol. ir 20 ct. rasta ur-
noje be parašų.

Parmoje reikalinga mote-
ris, vyresnio amžiaus, padė-
ti namų ruošoje. Moteris ga-
lėtų ateiti arba ir gyventi
tuose pačiuose namuose. No-
rinti šį darbą dirbti ir susi-
tarti dėl sąlygų, skambinti
tel.: 884-4112. (4-5)

Prie a.a. E. Petkevičiaus karsto giminės ir artimieji.

V. Bacevičiaus nuotrauka

7 DIENOS ČIKAGOJE...

(Atkelta iš 8 psl.)

liausias vietas ir programos
pabaigoje lietuviams taru-
siams ne kritikos, bet
gyvybe uždegančius žo-
džius.

• ŽINIA, kad kongresma-
nas R. Hanrahan, vienas iš
didžiųjų S. Kudirkos ir jo
šeimos gelbėtojų iš Sovietų
vergijos, lapkričio mėn. rin-
kimuose pralaimėjęs savo
vietą JAV Kongrese, gauna
aukštas pareigas JAV admi-
nistracijoje Washingtone.
Lietuviai tuo reikalu para-
šė nemažai laiškų atitinka-
moms įstaigoms. Aišku, tai
bus malonus džiaugsmas ir
Simui Kudirkai.

• MARGUČIO radijo pro-
gramų vadovas P. Petrutis
turi surinkęs daug fotogra-
finės medžiagos, liečiančios
Simą Kudirką nuo jo išdavi-
mo dienos 1970 m. iki jo
ir jo šeimos atvykimo į lais-
vąją Ameriką. Tą visą ilius-
tracinę medžiagą ruošiasi
kuo greičiausiai išleisti atski-
ru albumu. Gautas pelnas
bus skiriamas S. Kudirkos
vaikų mokslo fondui.

• Vaclovas Sevrukas, ne-
seniai atvykęs iš okupuotos
Lietuvos, kuris daug prisidė-
jo prie S. Kudirkos teismo
eigos paskelbimo laisvajame
pasaulyje, sausio 12 d. at-
vyksta į Chicago ir 4 val.
p. p. Marijos aukštesniosios
mokyklos salėje padarys
pranešimą apie gyvenimą
okupuotoje Lietuvoje. Sim-
poziumą praves prof. dr. V.
Vardys ir Ant. Rudis. Vac-
lovas Sevrukas atvyksta į
Chicago kviečiamas Balfo
centro valdybos. Jis yra
ateistas ir marksistas, bet
protestuodamas prieš baž-
nyčios ir tikinčiųjų perse-
kiojimą Lietuvoje, New
Yorke buvo paskelbęs vieno
mėnesio badavimą. Jo atsi-
lankymu Chicagos visuome-
nė labai domisi.

• Lietuvių radijo forumo
programa Chicagoje, vedama
Marijos ir Antano Rudžių,
nuo sausio 5 dienos
yra transliuojama sekma-
dieniais nuo 3-4 val. po pie-
tų. Banga 93.3, FM. Ji
transliuojama ant tos pačios
skalės, kaip ir Margučio ra-
dijo programa.

Čiurlionio vadovo muz. A.
Mikulskio ir pirmininko Vl.
Plečkaičio kalbų, Ansamblių
pasveikino Liet. Bendruo-
menės vardu apylinkės pir-
mininkas. Čiurlioniečiai yra
labai arti susigyvenusi šei-
ma, todėl ir pirmosios 1975
metų minutės buvo tikrai
jautrus jų sugyvenimo ir,
jei taip galima pavadinti,
"susicementavimo" pade-
monstravimas.

Savo nariams N. M. suti-
kimą surengė ir Lietuvių
Klubas "Gintaro" valgyklo-
je ir restoranė. Čia energin-
gai vadovavo Liet. namų
direktorius Zen. Dučmanas.
Jaunimo grupės suruošta-
me N. M. sutikime dalyva-
vo, palyginti, nedidelis skai-
čius žmonių. Mat, nemaža
jaunimo buvo išvykę į Šiau-
rės Amerikos jaunimo suva-
žiavimą. (pk)

HOUSE FOR SALE

Brick near Our Lady

Off East 185 St. 2 bed-
rooms and clay tile bath
down. \$30,000. Excellent
condition.

GEO. KNAUS Realtors
819 East 185 St.
481-9300

(95-2)

DELLA E. JAKUBS & SON

LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI
ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ
AIKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti
direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės vālan-
doje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

• Svetimšaliai, neturintieji JAV pilietybės, iki sausio mėn. pabaigos turi užpildyti pašto įstaigose gaunamą registracijos kortelę. Nuo registracijos atleidžiami tik akredituoti diplomatai.

Neišpildę šių pareigų svetimšaliai gali būti baudžiami.

NEW YORK

ALT S-GOS I NEW YORKO SKYRIAUS SUSIRINKIMAS

Gruodžio 7 d. p.p. Krulikų namuose įvyko prieškalėdinis ALT S-gos I skyriaus susirinkimas. Dalyvavo per 20 narių. Susirinkimą atidarė skyriaus pirmininkė Aldona Krulikienė patiekdama darbotvarę. Buvo išklaustyta pereito susirinkimo protokolas, kuriuos visada surašo labai sklandžiai ilgametis skyriaus sekretorius Vebeliūnas. Taip pat išklaustyta išdininko Jurgėlos

skyriaus finansinis stovis, kuris šiuo metu yra neblogas, nors buvo padaryta daug išlaidų.

A. Krulikienė pranešė, kad liepos 29 d. skyriui sukanka 25 metai. Šią sukaktį nutarta tinkamai ir plačiai atžymėti. Kadangi buvo daug pasiūlymų įvairiai šią sukaktį atžymėti, nutarta šį klausimą palikti spresti ir vykdyti valdybai. Valdybai palengvinti minėjimo suruošimą, buvo išrinkti pagalbiniai minėjimui suruošti darbuotojai: inž. J. Butkus, K. Klastauskas ir A. Klastauskienė. Be to pirmininkė pranešė apie trijų naujų narių įstojimą: inž. Antano ir Elenos Balkų ir inž. Igno Gaseliūno.

Dr. B. Nemickas pranešė apie išleistą prezidento Antano Smetonos kalbų rinkinį. Skyriaus korespondentu išrinktas K. Klastauskas.

Po to inž. K. Krulikas skaitė gerai paruoštą paskaitą apie spaudos draudi-

mą primindamas, kad caro laikais Lietuva buvo rusinama, taip ir šiandien yra Lietuvoje prievarta brukama rusų kalba.

Tuo ir baigėsi oficiali susirinkimo dalis. Ponai Krulikai paprašė narių dar neįsėsti, nes turi paruošę vaišes. Prie vaišių stalo dar ilgai buvo kalbėta įvairiais klausimais.

K. Klastauskas

• Klaipėdos Krašto prijungimo prie Lietuvos paminėjimas New Yorke įvyks sausio 12 d., Congregation bažnyčios salėje, 91 St. kampas 85 Rd., Woodhaven, N. Y. Minėjimas prasidės bažnyčioje 2 val. po pietų eumeninėmis pamaldomis, kurias atlaikys kun. J. Pakalniškis ir kun. P. Dagys, solo giedos M. Razgaitis. Po to apatinėje salėje bus tęsiamas minėjimas prie kavos. Kalbės M. Gelžinis.

Minėjimą rengia Mažosios Lietuvos Bičiulių Draugija, Ramovėnai, Savanorių Sąjunga ir šauliai. Visi kviečiami dalyvauti.

LOS ANGELES

PAGERBS SOLISTĘ VINČĘ JONUŠKAITĘ

Sol. Vincė Jonuškaitė jau keli metai gyvena saulėje Kalifornijoje, Santa Barbara mieste.

Los Angeles L. M. Federacijų Klubas, mūsų mielai Vincei — iškiliajai solistei, garsinusiai Lietuvos vardą su daina užsieniuose, liudies dainų ir liudies meno mylėtojai ir visuomenininkai, ruošia pagerbimą š. m. vasario 2 d., 12:30 v. Michaels restorane, 4500 Los Feliz Blvd., visai arti lietuvių parapijos.

Kviečiame organizacijų vadovybes ir visuomenę tai dienai rezervuoti laiką ir ruošiamuose pietuose dalyvauti. Prašome teirautis šiais telef.: 387-4697, 392-3315, 664-4310.

OPPORTUNITY FOR PROFESSIONAL HELP REGISTERED NURSES

For a 250 bed accredited hospital For all services and all shifts. Excellent starting salary. Differential for evening and night shifts.

Also LABORATORY TECHNICIANS NUCLEAR MEDICINE TECHNICIANS REGISTERED X-RAY TECHNICIANS

Challenging opportunity to work in a community oriented hospital and participate in a progressive program of patient care. Excellent starting salaries commensurate with training and experience. Liberal benefit program and free lighted parking.

Sent resume to: DETROIT OSTEOPATHIC HOSPITAL

12523 3rd Ave. Detroit, Michigan 48203 313-869-1200 Ext. 43

Maloniai kviečiame Jus ir Jūsų prietelius atsilankyti į

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SĄJUNGOS CHICAGOS, EAST CHICAGOS IR CICERO SKYRIŲ RENGIAMĄ

DIRVOS VAKARĄ-BALIŲ

1975 M. VASARIO 1 D., LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ PASTOGEJE, 6422 So. Kedzie Ave., Chicagoje. Pradžia 7:30 val. vak. Įėjimas asmeniui 10 dol.

Vietos užsakomos tel. 476-6341 (Kremerienė) arba 434-7270 (Valiukėnienė). Meninę vakaro programą atliks dainininkė Natalija Aukštuolienė ir East Chicagos vyrų oktetas, vadovaujamas muziko Antano Giedraičio. Šokiams gros jaunimo orkestras Vytis. Vakaro pelnas skiriamas DIRVAI.

RENGĖJAI

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

Simas Kudirka su savo gelbėtoju kongr. R. Hanrahan Midway aerodrome, Chicagoje. Šalia Viko pirm. dr. K. Vakiūnas, Altos pirm. dr. K. Bobelis ir Lietuvos gen. konsulė J. Daužvardienė. P. Maletos nuotrauka

gi pagrindinė dalis pelno eis į Dr. Daužvardžio fondą jauniesiems spaudos bei radijo darbuotojams ugdyti. Vasario 1 d. Tautiniuose namuose kita spaudos šventė — vakaras Dirvai paremti. Tikiu, kad visas tas šventes, joms praėjus, plačiau aprašysiu Dirvos skiltyse.

• PADĖKOS dienos savaitę į Chicago atvykę CBS-TV centro atstovai iš New Yorko įrašė ir nufilmavo keturių tautybių chorų giedamas kalėdines giesmes. Lietuviškas kalėdines giesmes giedojo muz. F. Strolis vadovaujama Jaunimo choro grupė. Lietuviškos kalėdinės giesmės TV programų redaktoriams taip patikusios, kad jie paprašė dar padainuoti ir porą liudies dainų. Liaudies dainos taip pat buvo įrašytos bei nufilmuotos. Kalėdinės giesmės buvo pažadėtos perduoti per CBS-TV tinklą (2 kanalas) visai Amerikai Kūčių vakarą. Bet, kaip žinome iš pranešimo, paskelbto Dirvoje ir kitur, toji programa atidėta ateinančioms Kalėdomis. Idomu pabrėžti, kad ta CBS-TV lokalinė stotis Chicagoje švenčių laikotarpyje neužmiršo lietuvių ir šeštadienį, gruodžio 28 d. vakare po 6 val. žinių einančių 15 minučių programą "Two on Two" paskyrė Chicago lietuviams. Programą apie lietuvių paruošė abu tos stoties žinių pranešėjai bei komentatoriai — Bil Kurtis ir Walter Jacobson, abu kieti vyrai, savo kasdieniniuose komentaruose daugumoje skelbia kritiką, o ne ko nors glostymą. Bet jų paruošta programa apie Chicago lietuvių buvo netikėtai įdomi, taikli, gyva ir antikomunistinė. Aplamai šio krašto televizija mėgsta parodyti tautines grupes kaip mirštančias, su vyresnio am-

žiaus žmonių veidais. Tuo tarpu programą apie lietuvių pradėjo didžiosios K. Donelaičio lit. mokyklos vedėjas J. Širka, vedėjas tos įstaigos, kuri stengiasi ugdyti lietuvių išeivijos ateities avangardą. S. Kudirkos sutikimo vaizdai Chicagoje, pokalbis su paskutiniu pabėgėliu iš Lietuvos — jūrininku J. Stankevičium, trumpi vaizdai iš Vilniaus, kur bažnyčios daugumoje restauruojamos tik dėl turistų akių, o tikintieji persekiojami, (komentatorių žodžiai), išpuodin-gas TV kamerų nukeliavimas į Balfo centro įstaigos sandėli, kur pakuojami siuntiniai vargstantiems lietuviams anapus geležinės uždangos, taiklūs Balfo pirm. M. Rudienės komentarai apie sovietų plėšiamus muitus ir t.t., po to tų pačių TV kamerų staigus atsiradimas liet. jėzuitų koplyčioje, kurioje kabo Sibiro lietuvių dovana — Aušros Vartų Dievo Motinos paveikslas; atvežtas į Vakarus grįžtančių lenkų karių, darė tikrai gilų įspūdį. Po to sekė trumpas pokalbis su Lietuvos gen. konsule J. Daužvardiene, su Altos pirm. dr. K. Bobeliu, dalis eksponatų paveiksluose iš Balzeko Lietuvių Kultūros muziejaus, toliau kelionė pas jaunus skautus, TV kamerų apsilankymas net jaunuose šeimose, kur mažiukai jau namuose tėvų mokomi lietuvių kalbos, ir pabaigai, po kelionių lietuviškuose restoranuose bei prekybose, vėl sugrįžimas į didžiąją K. Donelaičio lit. mokyklą. Tai buvo tokia įdomi programa, kokią televizijoje dar nesame matę. Padėka tiems, kurie suteikė labai geras informacijas, padėka ir abiem programos vedėjams, iš dviejų valandų filmo atrinkusiems taik-

(Nukelta į 7 psl.)

A. A.

MARIJAI ir ZIGMUI VAIČAIČIAMS

mirus, jų dukrą NJOLĘ, anūkę AUKSĘ ir žentą ALBERTĄ VENGRIOUS bei jų artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Birutė ir Gediminas Biskiai

Meilutė ir Kęstutis Biskiai

A. A.

MARIJAI ir ZIGMUI VAIČAIČIAMS

mirus, jų dukrą NJOLĘ, anūkę AUKSĘ ir žentą ALBERTĄ VENGRIOUS bei jų artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Jurkūnai

A. A.

VACLOVUI PLIOLIUI

mirus, giliam liūdesy likusiai jo šeimai, broliui ALBINUI ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Pranas Bastys